

Brú lífeyrissjóður starfsmanna sveitarfélaga

**Ársreikningur
2016**

Efnisyfirlit

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra	2-5
Áritun óháðs endurskoðanda	6-7
Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016	8
Efnahagsreikningur 31. desember 2016	9
Sjóðstreymi ársins 2016	10
Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016	11-13
Skýringar	14-35
Kennitölur	36-39
Deildaskipt yfirlit	40-52

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Starfsemi sjóðsins

Brú lífeyrissjóður starfsmanna sveitarfélaga starfar samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, samþykktum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins og öðrum reglum sem um lífeyrissjóði gilda.

Sjóðurinn er sameignarsjóður og starfar í þremur deildum, A deild, V deild og B deild. B deild skiptist í fimm réttindasöfn þ.e., Lífeyrissjóður Akraneskaupstaðar (LA), Eftirlaunasjóður starfsmanna Hafnarfjarðarkaupstaðar (EsH), Lífeyrissjóður starfsmanna Húsvíkarkaupstaðar (LsH), Lífeyrissjóður Neskaupsstaðar (LN) og Lífeyrissjóður starfsmanna Vestmannaeyjabæjar (LV).

Sjóðurinn annast jafnframt rekstur Lífeyrissjóðs starfsmanna Reykjavíkurborgar og Lífeyrissjóðs starfsmanna Kópavogsbæjar.

Séreignardeild sjóðsins var lokað í árslok 2015. Samanburðarfjárhæðir sem tengjast yfirliti um breytingar á hreinni eign (sjá bls. 8) og sjóðstreymi (sjá bls. 10) innifela séreignadeildina, en engar fjárhæðir eru í efnahag. Sjá frekari upplýsingar í deildaskiptu yfirliti reikningsins.

Nýjar reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur sjóðsins er gerður samkvæmt nýjum reglum Fjármálaeftirlitsins (FME) nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða sem kemur nú til framkvæmda í fyrsta sinn við gerð ársreiknings fyrir árið 2016. Samanburðarfjárhæðum hefur verið breytt til samræmis. Heildaráhrif breytinganna eru að hrein eign sjóðsins m.v. árslok 2015 hækkar um 3.904 m.kr. Áhrif á nafnávöxtun á árinu 2015 er 1,3% til hækkunar. Frekari upplýsingar um áhrif breytinganna er að finna í skýringum 43-47.

Brú til nýrra tíma

Á miðju ári 2016 fékk Lífeyrissjóður starfsmanna sveitarfélaga nýtt nafn sem er Brú lífeyrissjóður starfsmanna sveitarfélaga. Í kjölfar stefnumótunarvinnu stjórnar og starfsmanna var ákveðið að finna þjálfa nafn fyrir sjóðinn, nýtt merki og opna nýja heimasíðu sem er upplýsandi og skilvirk. Jafnframt tók sjóðurinn stórt skref í rafrænni þjónustu við sjóðfélaga en á síðunni er sérstök umsóknargátt þar sem finna má umsóknareyðublöð sjóðsins. Umsóknir um þjónustu sjóðsins eru nú eingöngu gerðar með rafrænum hætti en hver sjóðfélagi getur fylgst með framvindu sinna mála í gáttinni. Með þessum hætti er þjónusta sjóðsins bæði skilvirkari og betri.

Brú lífeyrissjóður býður nú sjóðfélögum upp á óverðtryggð íbúðarlán með breytilegum vöxtum. Sjóðurinn kemur þannig til móts við eftirspurn sjóðfélaga um óverðtryggð lán, en áður veitti sjóðurinn eingöngu lán á föstum verðtryggðum vöxtum.

Sjóðfélagar og iðgjöld

Sjóðfélagar, þ.e. einstaklingar sem eiga réttindi í sjóðnum óháð því hvort þeir hafa greitt iðgjald á árinu eða þegið lífeyri, voru 89.910 í árslok 2016, samanborið við 88.022 í upphafi árs.

Alls greiddu 24.825 einstaklingar iðgjöld til samtryggingadeilda sjóðsins á árinu 2016 (2015: 24.970). Að meðaltali greiddu 16.225 einstaklingar iðgjöld til sjóðsins (2015: 16.316), og skiptust þeir milli sjóðsdeilda sem hér segir:

Fjöldi	A deild	V deild	B deild	Samtals
2016	11.491	4.570	164	16.225
2015	11.333	4.802	181	16.316
Breyting	+1,4%	-4,8%	-9,4%	-0,6%

Iðgjöld námu 11.599 m.kr. á árinu 2016 (2015: 10.361 m.kr.). Þau skiptust milli sjóðsdeilda sem hér segir:

í m.kr.	A deild	V deild	B deild	Séreign	Samtals
2016	8.154	2.491	954		11.599
2015	7.254	2.325	825	-43	10.361
Breyting	+12,4%	+7,2%	+15,7%		+12,0%

Lífeyrisþegar og lífeyrisgreiðslur

Að meðaltali fengu 5.500 einstaklingar greiddan lífeyri frá samtryggingadeildum sjóðsins á árinu 2016 (2015: 4.805), og skiptust þeir milli sjóðsdeilda sem

Fjöldi	A deild	V deild	B deild	Samtals
2016	3.531	979	990	5.500
2015	3.055	817	933	4.805
Breyting	+15,6%	+19,8%	+6,1%	+14,5%

Greiddur lífeyrir nam 3.598 m.kr. á árinu 2016 (2015: 3.109 m.kr.). Hann skiptist milli sjóðsdeilda sem hér segir:

í m.kr.	A deild	V deild	B deild	Séreign	Samtals
2016	2.089	161	1.349		3.598
2015	1.780	150	1.121	58	3.109
Breyting	+17,3%	+7,4%	+20,3%		+15,7%

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Fjárfestingatekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingatekjur námu 2.443 m.kr. á árinu 2016 (2015: 12.221 m.kr.). Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður, nam 295 m.kr. (2015: 279 m.kr.), sem jafngildir 0,2% af meðalstöðu eigna (2015: 0,3%).

Meðalfjöldi stöðugilda á árinu var að meðaltali 16,0 (2015: 15,0). Launagreiðslur voru alls 172 m.kr. (2015: 161 m.kr.) og launatengd gjöld 41,5 m.kr. (2015: 43,3 m.kr.). Orlofsskuldbinding var 19,2 m.kr. í árslok 2016 (2015: 17,4 m.kr.).

Heildareignir og hrein eign til greiðslu lífeyris

Heildareignir sjóðsins námu 128.617 m.kr. í árslok 2016 (2015: 118.526 m.kr.), og skiptust þær milli sjóðsdeilda sem hér segir:

í m.kr.	A deild	V deild	B deild	Samtals
2016	102.137	21.845	4.636	128.617
2015	94.409	19.166	4.952	118.526
Breyting	+8,2%	+14,0%	-6,4%	+8,5%

Hrein eign til greiðslu lífeyris nam 128.475 m.kr. í árslok 2016 (2015: 118.326 m.kr.), og skiptist hún milli sjóðsdeilda sem hér segir:

í m.kr.	A deild	V deild	B deild	Samtals
2016	102.066	21.830	4.579	128.475
2015	94.253	19.135	4.938	118.326
Breyting	+8,3%	+14,1%	-7,3%	+8,6%

Ávöxtun

Nafnávöxtun á árinu 2016 var 1,8% (2015: 10,3%), sem samsvarar -0,3% raunávöxtun (2015: 8,1%). Meðalraunávöxtun síðustu 5 ára var 4,4% og meðalraunávöxtun síðustu 10 ára var 1,7%.

Vísitala neysluverðs hækkaði úr 429,4 í 438,4 eða um 2,1% á árinu 2016.

Tryggingafræðileg úttekt

Tryggingafræðileg úttekt er gerð sérstaklega fyrir hverja deild sjóðsins. Við úttektina er miðað við að raunávöxtun eigna verði 3,5% á komandi árum. Nánari upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu er að finna í sérstöku yfirliti fyrir hverja deild fyrir sig og í skýringu 38.

Heildarskuldbinding og hlutfall heildareigna umfram heildarskuldbindingu skiptist á milli sjóðsdeilda sem hér segir:

í m.kr.	A deild	V deild	B deild
2016	-30.049	-13,3%	1.939
2015	-19.428	-9,9%	3.573
Breyting	+54,7%		-45,7%

Niðurstaða tryggingafræðilegrar athugunar í árslok 2016 sýnir að í A deild voru skuldbindingar umfram eignir um 13,3%. Hlutfall í A deild fyrir árið 2016 er yfir viðmiði laga og því ber stjórn sjóðsins að grípa til aðgerða í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997. Samkvæmt ákvæðum samþykktar sjóðsins skal við þessar aðstæður hækka iðgjald launagreiðanda. Með setningu laga nr. 127/2016 var lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins breytt en hefur sú lagabreyting áhrif á A deild Brúar lífeyrissjóðs. Nú er unnið að breytingum á samþykktum Brúar lífeyrissjóðs. Sjá frekari umfjöllun hér fyrir neðan.

Samræming lífeyrisréttinda á almennum og opinberum vinnumarkaði - breytingar á A deild

Á undanförunum árum hafa aðilar vinnumarkaðarins unnið markvisst að því að bæta vinnubrögð við gerð kjarasamninga og stuðla að samræmingu réttinda á almennum og opinberum vinnumarkaði. Lífeyrisréttindi eru einn mikilvægasti þátturinn í slíkri samræmingu og í stöðugleikasáttmálanum sem var undirritaður af ríki, sveitarfélögum og aðilum vinnumarkaðarins 25. júní 2009 var kveðið á um að þessir aðilar myndu í sameiningu taka lífeyrismál og málefni lífeyrissjóða til umfjöllunar. Í kjölfarið var skipaður vinnuhópur með fulltrúum þessara aðila og var meginmarkmið hans að komast að sameiginlegri niðurstöðu um framtíðarskipan lífeyrismála. Helsta leiðarstef vinnuhópsins var samræming og jöfnun réttinda á almennum og opinberum vinnumarkaði og að lífeyriskerfi landsins yrði sjálfbært þannig að hver kynslóð standi undir eigin lífeyrisréttindum en það kallar á aldurstengda réttindaávinnslu.

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Breytingar á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkissins taka gildi 1. júní 2017 en þær hafa áhrif á A deild Brúar lífeyrissjóðs. Helstu breytingar á A deild sjóðsins eru þessar:

- Réttindaávinnslu A deildar er breytt úr jafnri réttindaávinnslu yfir í aldurstengda réttindaávinnslu.
- Lífeyrisaldur samræmdur við almennan vinnumarkað og verður 67 ár.
- A deild er viðhaldið en þeir sem greiða áfram iðgjald til sjóðsins fara yfir í aldurstengda réttindaávinnslu en mismunur á réttindum í jafnri og aldurstengdri ávinnslu er greiddur með sérstöku framlagi, lífeyrisauka, sem launagreiðendur, sveitarfélög, og ríki greiða til sjóðanna.
- Nýir sjóðfélagar frá 1. júní 2017 fara í aldurstengda réttindaávinnslu.
- Launagreiðendur greiða einnig til sjóðsins framlag í varúðarsjóð.
- Mótframlag launagreiðanda lækkar úr 12% í 11,5% þann 1. júní 2017.
- Réttindi þeirra sem byrjaðir eru á lífeyri þann 31. maí 2017 og þeirra sem verða 60 ára á sama tíma verða ekki skert eða aukin þó svo til skerðingar eða réttindaaukningar komi hjá öðrum sjóðfélögum. Launagreiðendur, sveitarfélög og ríkissjóður gera sérstaklega upp fjárhagsleg áhrif vegna þessara sjóðfélaga við sjóðinn.

Lífeyrisaukasjóður er samtala af áfallinni tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins þ.e. jafnvægisjóðs og reiknaðri framtíðarskuldbindingu. Við vinnslu laganna var áætlað að lífeyrisaukasjóðurinn fyrir A deild Brúar næmi um 36,5 ma.kr. og varúðarsjóðurinn 2,6 ma.kr.

Í skýringu 39 er fjallað nánar um viðmið um tryggingafræðilega stöðu en unnið er að breytingum á samþykktum sjóðsins en þar verða ný ákvæði um jafnvægisjóð, lífeyrisaukasjóð og varasjóð.

Þróun sjóðsins og framtíðarhorfur

Breyting á A deild sjóðsins mun hafa töluverð áhrif á sjóðinn. Til að mynda er sjóðurinn að innleiða nýtt lífeyrissjóðskerfi sem er aðlagð að þessum breytingum, en jafnframt þarf að útfæra og innheimta greiðslur í jafnvægisjóð, lífeyrisaukasjóð og varúðarsjóð. Megin hlutverk sjóðsins verður sem fyrr að greiða lífeyri og ávaxta eignir innan ramma laga og fjárfestingarstefnu sjóðsins í þeim tilgangi að standa undir lífeyrisskuldbindingum sjóðsins.

Atburðir eftir lok reikningsárs

Frá lokum reikningsárs fram að áritunardegi hafa ekki orðið neindir óhagstæðir atburðir sem hafa haft verulega þýðingu á fjárhagslega stöðu sjóðsins.

Stjórnarhættir og áhættustýring

Stjórn og stjórnendur lífeyrissjóðsins hafa sett sér það markmið að hafa góða stjórnarhætti að leiðarljósi. Sjóðurinn hefur sett sér starfsreglur í samræmi við 51. gr reglna um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015. Við móttun stjórnarhátta hefur stjórn sjóðsins stuðst við leiðbeiningar sem fram koma í leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem gefnar voru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins á árinu 2015.

Sjóðurinn fylgir leiðbeiningunum í meginatriðum en vikur þó að hluta frá leiðbeiningunum einkum þar sem efnistöð eiga ekki við um lífeyrissjóði, til að mynda atriði sem varða hluthafafundi og hluthafa. Þá innifelur stjórnarháttaýfirlýsing sjóðsins hvorki greiningu á umhverfisþáttum og félagslegum þáttum né upplýsingar um helstu þætti í árangursmati stjórnar.

Stjórn ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins og sér til þess að skipulag hans og starfsemi sé jafnan í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og samþykktu sjóðsins. Stjórn skipar þriggja manna endurskoðunarnefnd sem heyrir beint undir stjórn en samkvæmt ákvæðum laga um ársreikninga skulu einingar tengdar almannahagsmunum eins og lífeyrissjóðir starfrækja endurskoðunarnefnd. Frekari upplýsingar um stjórn, einstaka stjórnarmenn og stjórnarhætti er að finna í sérstakri yfirlýsingu stjórnar sem er birt á heimasíðu sjóðsins.

Áhættustefna sjóðsins var yfirfarin á árinu 2016 og var uppfærð stefna samþykkt af stjórn þann 12.12.2016. Tilgangur með áhættustefnu sjóðsins er að auka öryggi í rekstri hans þannig að áhætta er metin fyrir ákvörðunartöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni. Stefnan byggir á skilgreiningu á áhættustýringu sem felst í leiðum til að greina, fylgjast með og takmarka áhættu í rekstri sjóðsins.

Áhætta í starfsemi er skilgreind til samræmis við skilgreiningu í leiðbeinandi tilmælum FME, sem öll þau atvik sem auka marktækt líkurnar á því að réttindi sjóðfélaga skerðist til skemmri eða lengri tíma. Nær þessi áhætta bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum. Nánar er fjallað um áhættustýringu sjóðsins í skýringum 48-53.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Lífeyrissjóðurinn telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum. Með breytingum á þeim lögum, sem tóku gildi í júní 2016, bættist m.a. ný grein við lög um ársreikninga, sem varðar ófjárhagslega upplýsingagjöf í reikningsskilum félaga sem teljast einingar tengdar almannahagsmunum.

Í yfirliti með skýrslu stjórnar skulu, skv. 66. gr. d liðar í lögum um ársreikninga sem tóku gildi í júní 2016, fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif félagsins í tengslum við umhverfis- félags- og starfsmannamál. Þá skal gerð grein fyrir stefnu félagsins í mannréttindamálum og hvernig félagið spornar við spillingar- og mútumálum. Ef félagið hefur ekki stefnu skv. ákvæðinu skal gera skýra og rökstudda grein fyrir því í yfirlitinu.

Sjóðurinn hefur ekki enn mótað formlega stefnu varðandi birtingu ófjárhagslegra upplýsinga. Umrætt ákvæði um ófjárhagslegar upplýsingar kom inn á miðju reikningsári 2016 og aðdragandi að innleiðingu og móttun stefnu um framkvæmd því skammur. Undirbúningur við þá vinnu er þó hafinn og er miðað við að gerð verði nánari grein fyrir málinu í skýrslu með ársreikningi sjóðsins fyrir reikningsári 2017.

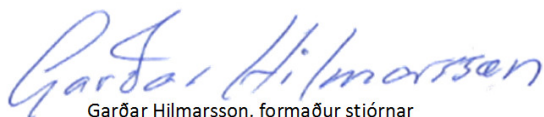
Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Áhrif óvissu í ytra starfsumhverfi

Starfsemi sjóðsins var með hefðbundnum hætti á árinu 2016. Heimildir lífeyrissjóða til erlendra verðbréfakaupa voru rýmkaðar enn frekar á árinu 2016 og nýtti sjóðurinn sér þær heimildir en vegna gjaldeyrishaftanna var sjóðnum ekki heimilt að að beita gjaldeyrsvörnum á árinu 2016 og er því erlend verðbréfaeign sjóðsins því óvarin gagnvart gengissveiflum. Fjármagnshöftin hafa nú verið afnumin og því eru aukin tækifæri fyrir lífeyrissjóði að kaupa erlendar verðbréfaeignir.

Stjórn og framkvæmdastjóri Brúar lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga staðfesta hér með ársreikning þennan með undirskrift sinni.

Reykjavík, 28. apríl 2017

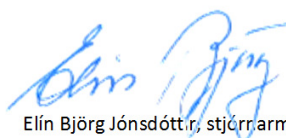
Garðar Hilmarsson, formaður stjórnar

Kristbjörg Stephensen, varaformaður stjórnar

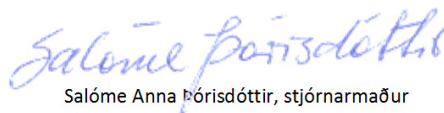
Benedikt Þór Valsson, stjórnarmaður

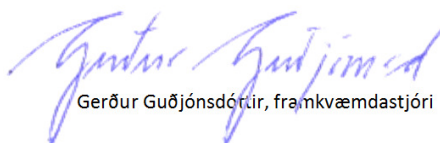
Elín Björg Jónsdóttir, stjórnarmaður

Sigurbergur Ármannsson, stjórnarmaður

Salóme Anna Þórisdóttir, stjórnarmaður

Gerður Guðjónsdóttir, framkvæmdastjóri

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Brúar lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Brúar lífeyrissjóðs starfsmanna sveitarfélaga fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit yfir breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingadeildar, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir, skýringar, kennitölur og deildaskipt yfirlit.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016, breytingu á handbæru fé á árinu 2016 og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2016, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð lífeyrissjóðnum samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi lífeyrissjóðsins. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum lífeyrissjóðsins að meta hæfi hans til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning lífeyrissjóðsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa lífeyrissjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi lífeyrissjóðsins. Stjórnendum lífeyrissjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hans til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.
- Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort val stjórnenda á reikningskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Áritun óháðs endurskoðanda

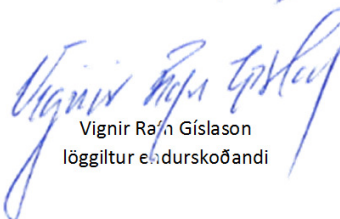
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að lífeyrissjóðurinn verði ekki lengur rekstrarhæfur.
- Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óháðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óháði okkar og trúnað.

Reykjavík, 28. apríl 2017

PricewaterhouseCoopers ehf.

Vignir Rann Gíslason
löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýring	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		2.809.483	2.585.225
Iðgjöld launagreiðenda		7.862.684	7.110.692
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(22.072)	(147.889)
		<u>10.650.095</u>	<u>9.548.028</u>
Sérstök aukaframlög	23	948.903	812.653
Iðgjöld samtals	7	<u>11.598.998</u>	<u>10.360.681</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	24	(3.528.445)	(3.017.746)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		(65.247)	(86.226)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		(4.664)	(5.030)
Lífeyrir samtals		<u>(3.598.355)</u>	<u>(3.109.002)</u>
Hreinar fjárfestingatekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	25	(1.911.603)	6.655.831
Hreinar tekjur af skuldabréfum	26	4.460.840	5.491.941
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum		(14.386)	161.222
Aðrar fjárfestingatekjur:			
Vaxtatekur af handbæru fé		15.677	33.991
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		(11)	5.907
Ýmsar fjárfestingatekjur	27	7.784	(13.040)
Fjárfestingagjöld	9, 28	(115.236)	(114.585)
Hreinar fjárfestingatekjur samtals	8	<u>2.443.066</u>	<u>12.221.267</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	29	(294.739)	(279.283)
Rekstrarkostnaður samtals	10	<u>(294.739)</u>	<u>(279.283)</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		10.148.969	19.193.663
Hrein eign frá fyrra ári		118.326.067	100.605.007
Afhent í lok árs við lokun séreignardeildar			(1.472.604)
Hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs		<u><u>128.475.036</u></u>	<u><u>118.326.067</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	Skýring	31.12.2016	31.12.2015
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	13, 25, 32	39.603.236	41.771.146
Skuldabréf	14, 33	86.361.105	69.756.129
Bundnar bankainnistæður	15	529.415	4.172.635
Aðrar fjárfestingar	16, 34	29.324	63.553
Fjárfestingar samtals		<u>126.523.080</u>	<u>115.763.463</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		782.278	1.078.444
Aðrar kröfur		192.071	531.448
Kröfur samtals	18, 36	<u>974.349</u>	<u>1.609.892</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	19, 37	113.307	109.483
Handbært fé		1.006.644	1.043.617
Ýmsar eignir samtals		<u>1.119.951</u>	<u>1.153.100</u>
Eignir samtals		<u><u>128.617.381</u></u>	<u><u>118.526.456</u></u>
Skuldir			
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnheimtar tekjur		37.860	16.511
Aðrar skuldir		104.485	183.878
Skuldir samtals		<u>142.345</u>	<u>200.389</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u><u>128.475.036</u></u>	<u><u>118.326.067</u></u>
Skuldbindingar utan efnahags	40		
Áhrif upptöku reglna FME nr. 335/2015 á ársreikning sjóðsins	43-47		
Áhættustýring	48-53		

Sjóðstreymi ársins 2016

	Skýring	2016	2015
Inngreiðslur			
Iðgjöld		11.895.164	10.107.207
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		23.450	26.858
Aðrar inngreiðslur		658.151	292.835
Inngreiðslur samtals		<u>12.576.765</u>	<u>10.426.901</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		(3.598.355)	(3.109.002)
Rekstrarkostnaður		(294.739)	(279.283)
Fjárfesting í rekstrarfjármunum		(3.823)	2.919
Aðrar útgreiðslur		(495.757)	(275.561)
Útgreiðslur samtals		<u>(4.392.675)</u>	<u>(3.660.927)</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		<u>8.184.090</u>	<u>6.765.974</u>
Fjárfestingahreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum		1.870.521	254.191
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(25.774.252)	(15.006.640)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		24.160.040	11.356.728
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		9.746.357	5.875.855
Keypt skuldabréf		(26.449.024)	(12.101.226)
Seld skuldabréf		4.558.531	3.845.261
Bundin innlán		3.628.833	(1.386.992)
Keyptar aðrar fjárfestingar		(50.468)	(32.553)
Seldar aðrar fjárfestingar		88.400	60.200
Fjárfestingahreyfingar nettó		<u>(8.221.062)</u>	<u>(7.135.176)</u>
(Lækkun) á handbæru fé		(36.972)	(369.202)
Handbært fé í upphafi árs		1.043.617	1.708.636
Afhent í lok árs við lokun séreignardeildar		0	(295.817)
Handbært fé í lok árs		<u>1.006.644</u>	<u>1.043.617</u>

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

A deild	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
	Hrein eign til greiðslu lífeyris	102.066.272		102.066.272
	Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(1.156.879)		(1.156.879)
	Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa	(196.131)		(196.131)
	Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	(1.746.500)		(1.746.500)
	Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar	(869.745)	(1.750.955)	(2.620.700)
	Núvirði framtíðariðgjalda		98.991.942	98.991.942
	Eignir samtals	98.097.017	97.240.987	195.338.004
Skuldbindingar				
	Ellilífeyrir	95.686.612	101.643.085	197.329.696
	Örorkulífeyrir	8.483.930	10.910.807	19.394.737
	Makalífeyrir	3.258.222	3.457.239	6.715.462
	Barnalífeyrir	224.402	1.722.407	1.946.809
	Skuldbindingar samtals	107.653.166	117.733.538	225.386.704
	Eignir umfram skuldbindingar	38	(9.556.149)	(20.492.552)
	Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-8,9%	-17,4%
	Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-3,3%	-16,1%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
	Hrein eign til greiðslu lífeyris	94.253.494		94.253.494
	Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(822.878)		(822.878)
	Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa	(650.764)		(650.764)
	Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar	(1.514.000)		(1.514.000)
	Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar	(753.000)	(1.518.000)	(2.271.000)
	Núvirði framtíðariðgjalda		86.888.600	86.888.600
	Eignir samtals	90.512.853	85.370.600	175.883.453
Skuldbindingar				
	Ellilífeyrir	82.492.400	87.976.600	170.469.000
	Örorkulífeyrir	7.699.200	9.163.800	16.863.000
	Makalífeyrir	3.157.400	3.305.500	6.462.900
	Barnalífeyrir	220.500	1.295.800	1.516.300
	Skuldbindingar samtals	93.569.500	101.741.700	195.311.200
	Eignir umfram skuldbindingar	38	(3.056.647)	(16.371.100)
	Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-3,3%	-16,1%
	Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-8,1%	-16,2%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

V deild	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		21.829.784		21.829.784
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(247.148)		(247.148)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(41.900)		(41.900)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(300.700)		(300.700)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(98.100)	(353.100)	(451.200)
Núvirði framtíðariðgjalda			37.489.754	37.489.754
Eignir samtals		21.141.936	37.136.654	58.278.591
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		17.291.008	30.709.745	48.000.753
Örorkulífeyrir		2.674.307	3.769.997	6.444.304
Makalífeyrir		345.778	635.148	980.925
Barnalífeyrir		84.023	829.818	913.841
Skuldbindingar samtals		20.395.115	35.944.708	56.339.824
Eignir umfram skuldbindingar	38	746.821	1.191.946	1.938.767
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		3,7%	3,3%	3,4%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		8,7%	5,9%	6,9%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		19.134.578		19.134.578
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(167.038)		(167.038)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(132.072)		(132.072)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(259.300)		(259.300)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(73.800)	(315.100)	(388.900)
Núvirði framtíðariðgjalda			37.506.300	37.506.300
Eignir samtals		18.502.369	37.191.200	55.693.569
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		14.292.700	30.014.300	44.307.000
Örorkulífeyrir		2.348.400	3.951.800	6.300.200
Makalífeyrir		323.800	680.600	1.004.400
Barnalífeyrir		52.200	456.800	509.000
Skuldbindingar samtals		17.017.100	35.103.500	52.120.600
Eignir umfram skuldbindingar	38	1.485.269	2.087.700	3.572.969
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		8,7%	5,9%	6,9%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		2,5%	5,7%	4,7%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild	Skýring	31.12.2016	
		Áfallið	Framtíðar
Eignir			Samtals
Hrein eign til greiðslu lífeyris		4.578.980	4.578.980
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(123.117)	(123.117)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(8.767)	(8.767)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(357.609)	(357.609)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(919.370)	(76.986)
Núvirði framtíðariðgjalda			680.531
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			20.157.239
Eignir samtals		3.170.118	20.760.784
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir		24.857.109	1.341.610
Örorkulífeyrir		638.453	16.204
Makalífeyrir		4.905.893	505.985
Barnalífeyrir		3.050	1.669
Skuldbindingar samtals		30.404.506	1.865.468
Eignir umfram skuldbindingar	38	(27.234.388)	18.895.316
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-89,6%	1012,9%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-87,1%	934,3%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:			
Eignir umfram skuldbindingar		(27.234.388)	(1.261.923)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-89,6%	-67,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-87,1%	-63,3%
			31.12.2015
	Skýring	Áfallið	Samtals
Eignir			
Hrein eign til greiðslu lífeyris		4.937.994	4.937.994
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(131.679)	(131.679)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(29.504)	(29.504)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(525.500)	(525.500)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(720.900)	(67.200)
Núvirði framtíðariðgjalda			735.700
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			18.196.200
Eignir samtals		3.530.410	18.864.700
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir		22.161.500	1.304.600
Örorkulífeyrir		716.700	40.100
Makalífeyrir		4.562.600	477.800
Barnalífeyrir		3.300	1.400
Skuldbindingar samtals		27.444.100	1.823.900
Eignir umfram skuldbindingar	38	(23.913.690)	17.040.800
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-87,1%	934,3%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-84,4%	765,0%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:			
Eignir umfram skuldbindingar		(23.913.690)	(1.155.400)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-87,1%	-63,3%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-84,4%	-63,7%

Skýringar

Starfsemi

1. Almenn

Brú lífeyrissjóður starfsmanna sveitarfélaga (Brú eða sjóðurinn) var stofnaður 28. júlí 1998 með samningi BHM, BSRB og KÍ fyrir hönd hlutaðeigandi aðildarfélaga og Sambands íslenskra sveitarfélaga fyrir hönd sveitarfélaga landsins. Samningurinn fól einnig í sér kjarasamning milli þessara félaga þar sem samið var um skylduaðild félagsmanna þeirra að Brú.

Aðsetur sjóðsins er að Sigtúni 42, 105 Reykjavík. Ársreikningurinn var samþykktur á stjórnarfundum þann 28. apríl 2017.

2. Sjóðfélagar

Sjóðurinn starfar samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur til þess starfsleyfi sem gefið var út 8. desember 1998. Sjóðurinn rekur þrjár samtryggingardeildir, A, V og B.

A deild

A deild veitir sjóðfélögum föst skilgreind réttindi og er ávinnsla þeirra óháð aldri. Iðgjald til deildarinnar er 16% og greiðir sjóðfélagi 4% og launagreiðandi 12%. Deildin veitir rétt til elli-, örorku-, maka- og barnalífeyris. Miðað er við að taka ellilífeyris hefjist við 65 ára aldur en getur hafist fyrir, þó eigi fyrir en við 60 ára aldur gegn skerðingu. Sömuleiðis getur sjóðfélagi frestað töku lífeyris og fær þá álag á áunnin réttindi.

Alþingi samþykkti þann 22. desember 2016 lög sem ætlað er að jafna lífeyrisréttindi á opinberum og almennum vinnumarkaði. Þessi lagabreyting felur í sér að móttframlag til A deildar lækkar niður í 11,5% þar til annað verður samið um í kjarasamningum. Sjá nánari umfjöllun í skýrslu stjórnar og í skýringu 39.

V deild

Ávinnsla réttinda í V deild er aldurstengd. Deildin er opin þeim sem fá laun eða þóknun frá sveitarfélögum eða stofnunum þeirra og þeim sem ekki hafa skylduaðild að öðrum lífeyrissjóð. Iðgjald ræðst af kjara- og ráðningarsamningi. Lágmarksiðgjald er 12% og greiðir sjóðfélagi 4% og launagreiðandi 8%. Móttframlag launagreiðanda starfsmanna aðildarfélaga sjóðsins er 11,5% samkvæmt kjarasamningi. Réttindi sjóðfélaga ráðast af iðgjöldum, ávöxtun þeirra og aldri við innborgun. Deildin veitir rétt til elli-, örorku-, maka- og barnalífeyris. Miðað er við að taka ellilífeyris hefjist við 65 ára aldur en getur hafist fyrir, þó eigi fyrir en við 60 ára aldur gegn skerðingu. Sömuleiðis getur sjóðfélagi frestað töku lífeyris og fær þá álag á áunnin réttindi.

B deild

B deild hefur verið starfrækt frá 1. júlí 2013 með sameiningu fimm lífeyrissjóða, þ.e. Lífeyrissjóður Akraneskaupstaðar (LA), Eftirlaunasjóður starfsmanna Hafnarfjarðarkaupstaðar (Esh), Lífeyrissjóður starfsmanna Húsavíkurkaupstaðar (Lsh), Lífeyrissjóður Neskaupsstaðar (LN) og Lífeyrissjóður starfsmanna Vestmannaeyjabæjar (LV). Sjóðum þessum var lokað fyrir nýjum sjóðfélögum þann 1. júlí 1998 með lögum nr. 129/1997 og koma þar af leiðandi engir nýir sjóðfélagar í B deild.

Réttindi og réttindaávinnsla sjóðfélaga er óbreytt eftir sameiningu, skuldbindingum hvers launagreiðanda er haldið aðgreindum og sérstök tryggingafræðileg athugun gerð á hverju þessara réttindasafna. Bakábyrgð viðkomandi sveitarfélaga er óbreytt, en eignasöfn sjóðanna voru sameinuð í eitt sameiginlegt eignasafn og gilda sérstök ákvæði í samþykktum um útreikninga á hlutdeild hvers réttindasafns.

Sjóðir þessir veita svokölluð hlutfallsréttindi, þ.e. ávinnsla réttinda miðað við fullt starf í heilt ár nemur 2% af lokalaunum í starfi.

Reikningsskilaaðferðir

3. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga, lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum, sem er bæði starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum króna nema annað sé tilgreint sérstaklega.

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Sjóðurinn hefur tekið upp reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 og leiðir það til breytinga á mati og framsetningar ýmissa liða reikningsskilanna. Samanburðarfjárhæðum hefur verið breytt til samræmis. Nánari upplýsingar um breytingarnar og áhrif þeirra má finna í skýringu 43-47.

5. Skipting deilda

A og V deildum sjóðsins er stýrt eins og um eina deild væri að ræða og hafa þær sameiginlega fjárfestingastefnu og eignastýringu. B deild hefur eitt eignasafn og eina fjárfestingastefnu en haldið er utan um hvert réttindasafn fyrir sig. Við gerð ársreikningsins er réttindasöfnun skipt á undirdeildir miðað við hreina eign í ársbyrjun, innborguð iðgjöld og greiddan lífeyri á árinu.

Skýringar

6. Mat og ákvarðanir

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegt verðmat eigna kann að verða frábrugðið þessu mati.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning sjóðsins:

- Gangvirði óskráðra fjárfestinga.
- Tryggingafræðileg staða, sjá yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu og skýringu 38.

7. Iðgjöld

Iðgjöld eru færð til tekna þegar skilgreinar hafa borist sjóðnum, óháð því hvort þau eru greidd eða ekki. Ógreidd iðgjöld í árslok eru færð til eignar sem krafa á launagreiðendur. Sérstök aukaframlög er hlutdeild launagreiðenda sem eru innheimt samkvæmt samþykktum sjóðsins. Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er hluti af tryggingargjaldi vegna launa og rennur til lækkunar og jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóðanna.

8. Hreinar fjárfestingatekjur

Undir hreinar fjárfestingatekjur færast allar fjárfestingatekjur að frádregnum öllum fjárfestingagjöldum.

Viðskipti í erlendum myntum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í rekstrarreikning sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

a) Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu 28 um fjárfestingargjöld. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði. Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 25 má sjá hreinar fjárfestingatekjur af 20 stærstu fjárfestingum sjóðsins í félögum og sjóðum.

b) Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að frádregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem skýrt er frá í skýringu 28 um fjárfestingargjöld. Hér eru færðar vaxtatekjur, verðbætur og lántökupóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til lækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

c) Aðrar fjárfestingatekjur

Undir liðinn ýmsar fjárfestingatekjur falla m.a. vaxtatekjur af handbæru fé og tekjur af fullnustueignum lífeyrissjóðsins.

d) Fjárfestingagjöld

Fjárfestingagjöld samanstanda aðallega af gjöldum og þóknunum til fjármálfyrirtækja og sjóða vegna umsýslu og stjórnunar á fjárfestingum sjóðsins.

9. Þóknarir til fjármálfyrirtækja

Þóknarir til fjármálfyrirtækja skiptast í beinar þóknarir, sem greiddar eru samkvæmt samningum eða gjaldskrá, og óbeinar þóknarir sem koma fram í gengismun í viðskiptum eða vaxtatekjum.

Beinar þóknarir skiptast í:

- Eignastýringarþóknarir, sem almennt reiknast sem hlutfall af eignum í stýringu og eru mismunandi milli þjónustuaðila.
- Vörsluþóknarir, sem almennt reiknast af virði eignasafns hverju sinni og eru mismunandi milli vörsluaðila.
- Viðskiptaþóknarir vegna beinna viðskipta, sem almennt reiknast sem hlutfall af viðskiptum hverju sinni.

10. Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til.

11. Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfiðskipti nr. 108/2007. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum, bundnum bankainnistæðum og öðrum fjárfestingum.

Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmeta þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

Nánari umfjöllun um reikningsskilaaðferðir sem snúa að fjárfestingum er að finna í skýringum 12-17.

Skýringar

12. Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán og skuldabréf sem haldin eru til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán og skuldabréfaeign sem stjórnendur ætla að halda til gjalddaga eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta.

Gangvirði fjármálagerninga sem skráðir eru á skipulegum verðbréfamarkaði er markaðsverð í árslok en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu 42. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stigskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

13. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

14. Skuldabréf

Undir liðinn skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði verðbréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu 33 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

15. Bundnar bankainnstæður

Undir bundnar bankainnstæður eru færð innlán í bönkum og sparisjóðum sem bundin eru til lengri tíma en þriggja mánaða en sjóðurinn horfir á þessar bankainnstæður sem fjárfestingu en ekki sem handbært fé.

16. Aðrar fjárfestingar

Undir aðrar fjárfestingar eru færðar allar fjárfestingar sem ekki falla undir liði sem taldir eru upp hér að ofan. Hér eru meðal annars færðar húseignir og lóðir sem tekin voru yfir til fullnustu greiðslu. Í skýringu 34 er gerð nánari grein fyrir skiptingu og breytingu á þessum lið.

17. Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánnum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til þeirrar tapsáhættu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Varúðarframlög vegna tapsáhættunnar eru færð á niðurfærslureikning sem dreginn er frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok.

18. Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hliðsjón af tapsáhættu og færð í afskriftarrekning samkvæmt niðurstöðu slíks mats. Afskriftin er dregin frá viðkomandi lið í efnahagsreikningi og gjaldfærð undir önnur gjöld í yfirliti um breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris.

19. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru rekstrarfjármunir og efnislegar eignir, t.d. fasteignir og innbú, sem sjóðurinn notar fyrir eigin starfsemi. Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði og greinast sem hér segir:

	2016	2015
Fasteign	2,0%	2,0%
Tölvubúnaður	25,0%	25,0%

20. Handbært fé

Handbært fé samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum. Handbært fé og jafngildi þess eru færð í efnahagsreikning á kostnaðarverði.

21. Skuldir

Skuldir eru færðar á nafnverði að teknu tilliti til gengismunar.

22. Erlendir gjaldmiðlar

Eignir og skuldir í erlendri mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert gengi Seðlabanka Íslands í árslok. Notað er kaupgengi fyrir eignir og sölugengi fyrir skuldir. Útreikningur á flökti tekur tillit til kaupgengis Seðlabanka Íslands.

Mynt	Kaupgengi		Sölugengi		Meðalgengi		Ársflökt	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	2016	2015	2016	2015
USD	112,55	129,28	113,09	129,90	112,82	129,59	8,6%	10,1%
EUR	118,80	140,93	119,46	141,71	119,13	141,32	3,2%	3,1%
GBP	138,57	191,59	139,25	192,53	138,91	192,06	11,9%	8,5%
DKK	15,98	18,88	16,07	18,99	16,02	18,94	3,2%	3,1%

Skýringar

Sundurliðanir

23. Sérstök aukaframlög

Sérstök aukaframlög sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Hlutdeild launagreiðenda í greiddum lífeyri (B deild)	745.072	682.645
Samtímagreiðslur (B deild)	22.477	18.067
Framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði	98.254	87.941
Greitt inn á skuldbindingar (B deild)	83.100	24.000
	<u>948.903</u>	<u>812.653</u>

24. Lífeyrir

Lífeyrir sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Ellilífeyrir	2.349.954	1.920.678
Örorkulífeyrir	855.532	758.921
Makalífeyrir	259.176	217.997
Barnalífeyrir	63.783	62.291
Fyrirframgreiddur lífeyrir séreignadeildar	0	57.859
	<u>3.528.445</u>	<u>3.017.746</u>

25. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum sundurliðast sem hér segir:

	Bókfært verð 31.12.2016	Arður	Gengis- munur	Gangvirðis- breytingar	Hreinar tekjur	
					2016	2015
Stefnir ÍS-15	3.294.214	0	0	(378.796)	(378.796)	1.766.904
Icelandair Group hf.	2.915.631	70.023	0	(1.501.471)	(1.431.448)	1.205.703
BlackRock Private Opportunities Fund III	2.503.649	0	(261.010)	362	(260.647)	(19.249)
Marel hf.	2.303.672	18.922	0	(56.755)	(37.834)	644.687
iShares Core S&P 500	2.115.732	0	(268.933)	193.774	(75.158)	12.418
Robeco BP - US Premium Equities	1.389.473	0	(95.047)	93.250	(1.797)	9.123
Reitir fasteignafélag hf.	1.170.814	17.795	0	118.671	136.466	397.748
Gamma: Liquid Fund	905.074	0	0	5.074	5.074	0
MFS- Meridian European Value Fund	839.109	0	(148.334)	8.291	(140.042)	18.243
BlackRock Diversified Private Equity Programme IV	814.009	0	(121.000)	975	(120.025)	19.837
Stefnir Lausafjársgjóður	778.055	0	0	20.385	20.385	17.239
iShares Core S&P 500	758.165	0	(6.404)	33.762	27.358	0
LPEII B hlutir	708.569	0	(139.877)	156.458	16.581	64.951
FSÍ slhf. (Framtakssjóður Íslands)	702.577	55.187	0	8.511	63.698	45.520
CS - Global small & mid Cap Emerg. Markets Equity	696.401	0	(64.990)	16.399	(48.590)	0
Panters Group - Asia Pacific 2007	663.277	0	(101.527)	823	(100.703)	21.627
Vátryggingafélag Íslands hf.	661.521	47.018	0	14.074	61.092	59.229
Morgan Stanley - US Growth Fund	640.856	0	(96.000)	(23.129)	(119.129)	54.750
Powershares EQQQ Nasdaq-100	623.228	0	(80.925)	15.562	(65.362)	23.474
iShares MSCI Japan UCITS	577.829	0	(69.862)	37.067	(32.795)	9.196
Aðrar eignir	14.541.380	117.552	(1.017.726)	1.470.243	570.069	2.304.430
	<u>39.603.236</u>	<u>326.496</u>	<u>(2.471.633)</u>	<u>233.534</u>	<u>(1.911.603)</u>	<u>6.655.831</u>

Skýringar

26. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast sem hér segir:

Skuldabréf færð á gangvirði	Gangvirðis- breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Hreinar tekjur	
				2016	2015
Skuldabréf með ríkisábyrgð	1.840.194	0	0	1.840.194	3.149.464
Skuldabréf sveitarfélaga	177.139	0	0	177.139	304.751
Skuldabréf lánastofnana	535.879	0	0	535.879	152.822
	<u>2.553.212</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.553.212</u>	<u>3.607.038</u>

Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Hreinar tekjur	
				2016	2015
Skuldabréf með ríkisábyrgð	546.809	(110.849)	0	435.960	461.565
Skuldabréf sveitarfélaga	279.093	0	0	279.093	264.777
Skuldabréf lánastofnana	238.635	0	0	238.635	235.033
Skuldabréf fyrirtækja	584.894	(101.290)	0	483.604	483.245
Útlán til sjóðfélaga	352.794	0	16.011	368.805	381.513
Önnur útlán	101.584	0	(52)	101.532	58.770
	<u>2.103.808</u>	<u>(212.139)</u>	<u>15.959</u>	<u>1.907.628</u>	<u>1.884.903</u>

Samtals skuldabréf	4.657.020	(212.139)	15.959	4.460.840	5.491.941
---------------------------------	------------------	------------------	---------------	------------------	------------------

Breyting á niðurfærslu skuldabréfa sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Staða í ársbyrjun	1.386.196	1.551.029
Afskrifað á árinu	(10.003)	(15.018)
Áður varúðarfærð skuldabréf færð út	(1.052.755)	0
Breyting á niðurfærslu	15.959	(8.510)
Önnur breyting á niðurfærslu	0	(141.305)
Staða í árslok	339.397	1.386.196

27. Ýmsar fjárfestingatekjur

Ýmsar fjárfestingatekjur sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Tekjur vegna fullnustueigna	1.973	160
Söluhagnaður (tap) af fullnustueignum	5.206	(13.200)
Aðrar fjárfestingatekjur	606	0
	<u>7.784</u>	<u>(13.040)</u>

28. Fjárfestingagjöld

Fjárfestingagjöld sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Fjársýsluþóknun	59.788	86.893
Vörsluþóknun	27.872	24.239
Gjöld vegna fullnustueigna	3.643	3.453
Önnur fjárfestingagjöld	23.933	0
	<u>115.236</u>	<u>114.585</u>

Óbeinar þóknanir eru ekki sérgreindar í reikningum sjóðsins heldur koma fram í ávöxtun undirliggjandi eigna. Áætluð upphæð þeirra er sem hér segir:

	2016	2015
Erlendir framtakssjóðir	152.274	151.863
Erlendir verðbréfasjóðir	99.699	97.878
Innlendir framtakssjóðir	91.296	71.012
Innlendir verðbréfasjóðir	46.162	62.881
	<u>389.431</u>	<u>383.635</u>

	2016	2015
Samtals beinar og óbeinar þóknanir til fjármálafyrirtækja	477.091	494.767
Sem hlutfall af eign í verðbréfasjóðum	1,4%	1,3%

Skýringar

29. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sundurliðast sem hér segir:

	2016	2015
Laun og launatengd gjöld	213.477	204.418
Annar rekstrarkostnaður	81.262	74.865
	294.739	279.283
Meðalfjöldi stöðugilda á árinu	16,0	15,0
Fjöldi stöðugilda í árslok	17,0	16,5

30. Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og stjórnenda

Laun stjórnar, endurskoðunarnefndar og stjórnenda sundurliðast sem hér segir:

Stjórn	2016	2015
Garðar Hilmarsson, formaður stjórnar	1.751	1.440
Kristbjörg Stephensen, fyrrum formaður stjórnar	2.451	2.400
Benedikt Þór Valsson	1.313	1.200
Elín Björg Jónsdóttir	1.313	1.200
Salóme Anna Þórisdóttir	1.313	1.200
Sigurbergur Ármannsson	1.313	1.200
Sverrir Björn Björnsson	25	100
Birgir Björn Sigurjónsson	25	25
Halla Margrét Tryggvadóttir	0	25
	9.504	8.790

Endurskoðunarnefnd

	2016	2015
Karl Björnsson, formaður endurskoðunarnefndar	428	400
Elín Björg Jónsdóttir	189	200
Stefán Aðalsteinsson	214	175
	831	775

Framkvæmdastjóri og sviðsstjórar

	2016	2015
Gerður Guðjónsdóttir, framkvæmdastjóri	19.661	17.945
Sviðsstjóri eignastýringarsviðs	14.563	14.017
Sviðsstjóri réttinda- og lögfræðisviðs	13.045	11.734
Sviðsstjóri fjármálasviðs	12.662	14.744
Sviðsstjóri áhættustýringar	13.045	0
	72.976	58.440

31. Þóknarir til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings

Þóknarir til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings sundurliðast sem hér segir:

Ytri endurskoðendur	2016	2015
Endurskoðun ársreiknings	13.288	11.464
Önnur þjónusta	973	5.060
	14.261	16.524

Innri endurskoðendur

	2016	2015
Innri endurskoðun	2.747	5.131
Önnur þjónusta	66	85
	2.813	5.216

Tryggingastærðfræðingur

	2016	2015
Tryggingafræðileg athugun	5.927	6.026
Önnur þjónusta	3.584	2.173
	9.512	8.200

Skýringar

32. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum sundurliðast sem hér segir:

Hlutabréf	Innlend	Erlend	31.12.2016	Innlend	Erlend	31.12.2015
Skráð félög	9.695.678	189.570	9.885.248	8.666.584	268.875	8.935.458
Óskráð félög	4.123.025	149	4.123.174	3.592.862	171	3.593.033
Framtakssjóðir	1.522.508	5.231.635	6.754.142	1.913.845	4.718.501	6.632.346
	15.341.211	5.421.354	20.762.565	14.173.290	4.987.547	19.160.838
Hlutdeildarskírteini	Innlend	Erlend	31.12.2016	Innlend	Erlend	31.12.2015
Hlutabréfasjóðir	4.431.647	11.651.403	16.083.049	5.581.721	8.698.514	14.280.235
Skuldabréfasjóðir	617.528	39.544	657.073	4.466.694	0	4.466.694
Peningamarkaðssjóðir	2.100.549	0	2.100.549	4.208.692	0	4.208.692
Varúðarniðurfærsla	0	0	0	(345.312)	0	(345.312)
	7.149.725	11.690.947	18.840.671	13.911.795	8.698.514	22.610.309
Eignarhlutir í félögum og sjóðum samtals	22.490.935	17.112.301	39.603.236	28.085.085	13.686.061	41.771.146

Eignarhlutur í einstökum hlutafélögum er undir 2% af útgefnu hlutafé og bókfært verð undir 5% af hreinni eign til greiðslu lífeyris nema í eftirfarandi tilvikum:

Félag	Eignarhlutur	Skráð/óskráð	Kostnaðar- verð	Bókfært verð 31.12.2016	31.12.2015
Veðskuldabréfasjóður Landsbréfa	11,45%	Óskráð	293.680	292.147	0
MF1 slhf.	11,10%	Óskráð	116.667	120.863	2.222
Íslensk verðbréf hf.	9,99%	Óskráð	464.395	126.663	126.663
Innviðir fjárfestingar slhf.	9,79%	Óskráð	25.000	25.000	25.000
Reiknistofa lífeyrissjóða ehf.	9,39%	Óskráð	14.115	14.526	10.376
Alda Credit Fund slhf.	6,60%	Óskráð	100.000	107.400	104.000
Foss fasteignafélag slhf.	5,91%	Óskráð	64.729	88.138	88.138
SÍA II slhf.	5,33%	Óskráð	367.733	527.477	407.852
SÍA II GP hf.	5,33%	Óskráð	213	213	213
FAST 1 slhf.	4,85%	Óskráð	323.592	565.639	378.496
Horn III slhf.	4,17%	Óskráð	166.667	158.000	0
Akur slhf.	4,14%	Óskráð	141.455	86.952	108.130
SÍA III slhf.	3,89%	Óskráð	15.565	10.603	0
Bakkastakur slhf.	3,68%	Óskráð	98.334	98.335	98.335
Horn II slhf.	3,51%	Óskráð	237.890	387.523	303.786
SF V slhf. (Festi hf.)	3,29%	Óskráð	374.310	538.410	350.190
Vátryggingafélag Íslands hf.	3,04%	Skráð	529.424	661.521	459.321
SF VI slhf. (Verner Global)	3,00%	Óskráð	74.463	166.526	147.827
IEI slhf. (Framtakssjóður Íslands)	2,76%	Óskráð	13.841	572	348.448
FSÍ GP slhf. (Framtakssjóður Íslands)	2,76%	Óskráð	200	200	200
FSÍ slhf. (Framtakssjóður Íslands)	2,76%	Óskráð	466.372	702.577	1.014.965
FÍ Fasteignafélag slhf.	2,52%	Óskráð	41.620	51.911	34.263
Icelandair Group hf.	2,46%	Skráð	2.293.408	2.915.631	3.551.798
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.	2,27%	Skráð	436.367	544.501	100.281
Frumtak 2 slhf.	2,03%	Óskráð	38.056	38.206	27.234
			6.698.096	8.229.536	7.687.738

Skýringar

33. Skuldabréf

Skuldabréf sundurliðast sem hér segir:

Skuldabréf færð á gangvirði	Innlend		Erlend		31.12.2016		Innlend		Erlend		31.12.2015	
Skuldabréf með ríkisábyrgð	38.022.030		0		38.022.030		36.457.195		0		36.457.195	
Skuldabréf sveitarfélaga	4.908.057		0		4.908.057		4.961.189		0		4.961.189	
Skuldabréf lánastofnana	10.354.055		0		10.354.055		4.025.349		0		4.025.349	
Skuldabréf færð á gangvirði samtals	53.284.142		0		53.284.142		45.443.733		0		45.443.733	
Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga	Innlend	Erlend	31.12.2016	Innlend	Erlend	31.12.2015						
Skuldabréf með ríkisábyrgð	3.976.163		0		3.976.163		4.024.075		0		4.024.075	
Skuldabréf sveitarfélaga	4.558.566		0		4.558.566		2.998.444		0		2.998.444	
Skuldabréf lánastofnana	3.089.062		0		3.089.062		1.659.711		0		1.659.711	
Skuldabréf fyrirtækja	13.504.635		0		13.504.635		10.113.079		0		10.113.079	
Varúðarniðurfærsla	(312.227)		0		(312.227)		(1.330.501)		0		(1.330.501)	
	24.816.199		0		24.816.199		17.464.807		0		17.464.807	
Útlán til sjóðfélaga	6.054.293		0		6.054.293		5.980.380		0		5.980.380	
Önnur útlán	2.233.640		0		2.233.640		922.903		0		922.903	
Varúðarniðurfærsla	(27.170)		0		(27.170)		(55.695)		0		(55.695)	
	8.260.763		0		8.260.763		6.847.589		0		6.847.589	
Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga samtals	33.076.962		0		33.076.962		24.312.396		0		24.312.396	
Gangvirði	34.231.637		0		34.231.637		25.326.720		0		25.326.720	
Skuldabréf samtals	86.361.105		0		86.361.105		69.756.129		0		69.756.129	

34. Aðrar fjárfestingar

Aðrar fjárfestingar sundurliðast sem hér segir:

	31.12.2016	31.12.2015
Fullnustueignir	29.324	63.553
	29.324	63.553
Próun annarra fjárfestinga er sem hér segir:		
	31.12.2016	31.12.2015
Staða 1.1	63.553	104.400
Innleyst	50.468	32.553
Selt	(88.400)	(60.200)
Fært í matsverð	0	(22.400)
Hagnaður af sölu	3.703	9.200
	29.324	63.553

35. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum sundurliðast sem hér segir:

	Mynt	Hlutfall		Bókfært verð	
		31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Íslensk króna	ISK	84,3%	85,5%	106.606.581	98.946.317
Bandaríkjadalur	USD	11,1%	8,5%	13.982.519	9.860.810
Evra	EUR	3,7%	5,3%	4.635.303	6.143.212
Sterlingspund	GBP	0,4%	0,5%	531.146	544.249
Dönsk króna	DKK	0,1%	0,2%	189.570	268.875
Aðrar myntir		0,5%	0,0%	577.961	0
		100,0%	100,0%	126.523.080	115.763.463

Skýringar

36. Kröfur

Kröfur á launagreiðendur eru vegna ógreiddra iðgjalda. Aðrar kröfur eru vegna fyrirgramgreidds lífeyris, úppgerðra viðskipta, hlutdeild launagreiðenda í greiddum lífeyrir og ýmissa annarra krafna.

37. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir sundurliðast sem hér segir:

	Fasteign	Tölvubúnaður	31.12.2016	31.12.2015
Kostnaðarverð í upphafi árs	134.335	0	134.335	136.403
Uppsafnaðar afskriftir	(24.852)	0	(24.852)	(24.001)
Bókfært verð í ársbyrjun	109.483	0	109.483	112.402
Keypt á árinu	0	6.510	6.510	0
Afskrift ársins	(2.687)	0	(2.687)	(2.919)
Bókfært verð í árslok	106.797	6.510	113.307	109.483

Fasteigna- og váttryggingamat varanlegra rekstrarfjármuna greinist sem hér segir:

	Fasteignamat		Váttryggingamat	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Fasteign	105.250	96.050	191.700	191.850
Tölvubúnaður			25.039	25.294
	105.250	96.050	201.300	217.144

38. Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg staða sjóðsins er reiknuð í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Útreikningurinn er unninn af tryggingastærðfræðingi sem hefur til þess tilskilda staðfestingu frá Fjármálaeftirlitinu og starfar sjálfstætt utan sjóðsins.

Helstu forsendur útreikninga miðast við ákvæði IV kafla reglugerðar nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Þar kemur m.a. fram að meta skuli dánar- og lífslíkur miðað við nýjustu dánar- og eftirlífendatöflur útgefnar af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Í reglugerðinni kemur einnig fram að við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda skuli nota 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

	A deild		V deild		B deild	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Eignir skv. tryggingafræðilegu uppgjöri						
Endurmetin eign í árslok	195.338.004	175.883.453	58.278.591	55.693.569	23.930.902	22.395.110
Endurmetin eign í ársbyrjun	175.883.453	152.229.817	55.693.569	48.328.503	22.395.110	21.675.000
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu	19.454.551	23.653.636	2.585.022	7.365.066	1.535.792	720.110
Heildarskuldbindingar						
Skuldbindingar í árslok	225.386.704	195.311.200	56.339.824	52.120.600	32.269.974	29.268.000
Skuldbindingar í ársbyrjun	195.311.200	173.852.700	52.120.600	46.143.200	29.268.000	28.022.700
Hækkun/lækkun skuldbindinga á árinu	30.075.504	21.458.500	4.219.224	5.977.400	3.001.974	1.245.300
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(10.620.953)	2.195.136	(1.634.202)	1.387.666	(1.466.182)	(525.190)

Þróun áfallinna lífeyrisskuldbindinga var sem hér segir:

	A deild		V deild		B deild	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	93.569.500	84.050.200	17.017.100	14.396.900	27.444.100	25.984.000
Hækkun lífeyrisskuldb. v. vaxta og verðbóta	5.305.000	4.678.000	965.000	801.000	3.702.700	2.802.900
Hækkun áunninna réttinda v. iðgjalda ársins	8.173.000	7.336.000	2.337.000	2.143.000	267.600	260.500
Lækkun v. greidds lífeyris á árinu	(2.077.000)	(1.629.000)	(164.000)	(113.000)	(1.421.200)	(1.184.200)
Hækkun v. nýrra tafla um lífslíkur	1.595.000	0	303.000	0	473.600	0
Hækkun/lækkun v. annarra breytinga	1.087.666	(865.700)	(62.985)	(210.800)	(62.294)	(419.100)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	107.653.166	93.569.500	20.395.115	17.017.100	30.404.506	27.444.100

Skýringar

39. Viðmið um tryggingafræðilegt jafnvægi

Í 39. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða segir að hrein eign til greiðslu lífeyris skuli vera jafnhá núvirði væntanlegs lífeyris vegna þegar greiddra iðgjalda og framtíðariðgjalda. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós meira en 10% munur er hlutaðeigandi sjóð skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins. Sama gildir ef munur hefur haldist meira en 5% samfellt í fimm ár.

Niðurstaða tryggingafræðilegrar athugunar í árslok 2016 sýnir að í A deild voru skuldbindingar umfram eignir um 13,3%. Hlutfall í A deild fyrir árið 2016 er yfir viðmiði laga og því ber stjórn sjóðsins að grípa til aðgerða í samræmi við ákvæði 39. gr. laga nr. 129/1997. Samkvæmt ákvæðum samþykpta sjóðsins skal við þessar aðstæður hækka iðgjald launagreiðanda.

Eins og fram kemur í skýrslu stjórnar þá var með setningu laga nr. 127/2016 lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins breytt og hefur sú lagabreyting einnig áhrif á A deild Brúar. Unnið er að breytingum á samþykktum sjóðsins en þar verða ný ákvæði um jafnvægisjóð, lífeyrisaukasioð og varúðarsjóð. Launagreiðendum í A deild verður skylt að greiða m.a. framlag í jafnvægisjóð en sá sjóður verður nýttur til að koma áfallinni tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins í jafnvægi miðað við 31. maí 2017.

Tryggingafræðilega staða V deildar í árslok 2016 sýnir að eignir umfram skuldbindingar voru um 3,4% samanborið við 6,9% árið áður.

Lífeyrissjóðir sem njóta bakabyrgðar ríkis, sveitarfélaga og banka eru undanþegnir þessum kröfum samkvæmt 51. gr. laganna. Kröfurnar eiga því ekki við um B deild þar sem deildin nýtur bakabyrgðar viðkomandi sveitarfélaga.

40. Óinnkallaðar skuldbindingar

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í innlendum og erlendum framtakssjóðum. Það er óvíst hvenær þessi loforð verða innkölluð og einnig hvort þau verða innkölluð að fullu. Óinnkallaðar skuldbindingar greinast sem hér segir:

Innlendir sjóðir	31.12.2016			31.12.2015	
	Mynt	Í mynt	Í ISK	Í mynt	Í ISK
Akur fjárfestingar slhf.	ISK	158.545	158.545	167.860	167.860
Alda Credit Fund slhf.	ISK	0	0	338.262	338.262
Edda slhf. Fagfjárfestasioður	ISK	36.092	36.092	41.881	41.881
Fasteignasioður VÍB	ISK	0	0	320.155	320.155
FÍ Fasteignafélag slhf.	ISK	0	0	75.550	75.550
Fjárfesteignafélag atvinnulífsins ALM hf.	ISK	118.000	118.000	969.000	969.000
Freyja fagfjárfestasioður Virðingar	ISK	300.000	300.000	0	0
Frumtak 2 slhf.	ISK	58.492	58.492	76.766	76.766
Horn II slhf.	ISK	0	0	62.110	62.110
Horn III Landsbréf	ISK	333.333	333.333	0	0
Innviðir fjárfestingar	ISK	475.000	475.000	475.000	475.000
ÍV millilagsfjármögnun	ISK	183.333	183.333	277.778	277.778
SÍA II GP hf.	ISK	0	0	32.053	32.053
Veðskuldabréfasjóður ÍV	ISK	0	0	171.002	171.002
Veðskuldabréfasjóður Landsbréfa	ISK	706.320	706.320	0	0
			2.369.116		3.007.418

Erlendir sjóðir	31.12.2016			31.12.2015	
	Mynt	Í mynt	Í ISK	Í mynt	Í ISK
Access Capital Partners	EUR	600	71.280	600	84.558
Advent International GPE VIII-B	USD	2.937	330.559	0	0
Alþj. framtakssjóðurinn II	EUR	0	0	910	128.246
Alþjóða fasteignasioðurinn	EUR	0	0	600	84.558
Berkshire Fund IX LP	USD	3.000	337.650	0	0
BlackRock Diversified Private Equity Programme IV	USD	1.000	112.550	1.000	129.280
BlackRock Private Opportunities Fund III	USD	16.630	1.871.661	300.000	3.878.400
Cinven VI	EUR	800	90.040	0	0
K1 Special Opportunities Fund	USD	335	37.702	0	0
Kohlberg	USD	3.000	337.650	0	0
Livingbridge 6 LP	GBP	2.113	292.763	0	0
LPE II Astraus	EUR	5.440	646.282	2.429	342.352
Panthers Group - Asia Pacific 2007	USD	0	0	975	126.097
Pinova Fund 2	EUR	2.104	249.900	0	0
Thomas Bravo Fund XII LP	USD	2.834	318.973	0	0
			4.697.010		4.773.492

Skýringar

41. Flokkun fjármálagerninga

Fjármálagerningar sjóðsins sundurliðast sem hér segir:

	Fært á gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	31.12.2016	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	39.603.236			39.603.236	39.603.236
Skuldabréf	53.284.142	8.260.763	24.816.199	86.361.105	87.515.779
Bundnar bankainnistæður	529.415			529.415	529.415
Aðrar fjárfestingar	29.324			29.324	29.324
	<u>93.446.118</u>	<u>8.260.763</u>	<u>24.816.199</u>	<u>126.523.080</u>	<u>127.677.755</u>

	Fært á gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	31.12.2015	Gangvirði
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	41.771.146			41.771.146	41.771.146
Skuldabréf	45.443.733	6.847.589	17.464.807	69.756.129	70.770.453
Bundnar bankainnistæður	4.172.635			4.172.635	4.172.635
Aðrar fjárfestingar	63.553			63.553	63.553
	<u>91.451.067</u>	<u>6.847.589</u>	<u>17.464.807</u>	<u>115.763.463</u>	<u>116.777.787</u>

42. Stigskipting gangvirðis fjáreigna

a) Skilgreiningar

Við mat á gangvirði fjáreigna er byggt á viðurkenndum verðmatsaðferðum. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar áreiðanleika þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis.

Stig 1

Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2

Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum). Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaupþilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Stig 3

Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. Við mat á fjárfestingum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Sjóðurinn leitast ávallt við að nota verðmatsaðferðir á lágsta mögulega stigi.

b) Flokkun fjáreigna á gangvirði eftir stigi matsaðferðar

Gangvirði fjáreigna á gangvirði skiptist sem hér segir eftir stigi verðmatsaðferðar:

	31.12.2016	31.12.2015
Stig 1	81.757.931	80.707.263
Stig 2	952.214	655.571
Stig 3	10.735.973	10.088.233
	<u>93.446.118</u>	<u>91.451.067</u>

c) Þróun fjáreigna sem falla undir stig 3

Gangvirði fjáreigna á gangvirði skiptist sem hér segir eftir stigi verðmatsaðferðar:

	31.12.2016
Staða 1.1	10.088.233
Keypt á árinu	3.083.268
Selt á árinu/afborganir/endurgreiðslur	(2.416.648)
Vextir og matsbreytingar	(18.881)
Staða 31.12	<u>10.735.973</u>

Skýringar

Áhrif upptöku reglna FME nr. 335/2015 á ársreikning sjóðsins

43. Reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða

Í mars 2015 setti Fjármálaeftirlitið (FME) nýjar reglur nr. 335/2015 um framsetningu og innihald ársreikninga lífeyrissjóða. Reglurnar tóku þegar gildi og leystu af hólmi eldri reglur FME nr. 55/2000 um gerð ársreikninga lífeyrissjóða. Með reglum FME nr. 916/2015 var sjóðum veitt heimild til að fresta upptöku reglna nr. 335/2015 um eitt ár, þ.e. til reikningsársins 2016. Sjóðurinn nýtti sér þessa undanþáguheimild og er þetta því fyrsti ársreikningur sjóðsins sem er birtur skv. reglum FME nr. 335/2015.

Um er að ræða heildstæða breytingu á reikningsskilaaðferðum er varðar flokkun, framsetningu og mat fjölmargra liða reikningsskilanna. Gerðar eru ítarlegri kröfur um skýringar vegna ýmissa þátta, t.d. áhættustýringar, stjórnarháttar og þóknana til fjármálafyrirtækja auk þess sem framsetning sjóðstremmis breytist verulega. Jafnframt er gerð krafa um að samanburðartölur séu leiðréttaðar með tilliti til nýju reglnanna.

Yfirfærsla í reikningsskil samkvæmt nýjum reglum er 1. janúar 2015. Sjóðurinn gerir upphafsefnahagsreikning sinn miðað við þann dag. Reikningsskil þessi miðast við 31. desember 2016. Gildistöku dagur nýju reglnanna er 1. janúar 2016.

a) Breyting á mati

Samkvæmt fyrri reglum færði sjóðurinn öll verðbréf með föstum tekjum á afskrifuðu kostnaðarverði, þ.m.t. alla skuldabréfaeign m.v. ávöxtunarkröfu við kaup. Meginreglan í nýjum reglum er að færa alla fjármálagerninga á gangvirði. Þó er áfram heimilt að færa skuldabréf sem halda á til gjald dags á afskrifuðu kostnaðarverði.

Stefna sjóðsins er að fylgja þeirri meginreglu sem sett er fram í reglunum nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða og meta fjármálagerninga á gangvirði. Virk verðmyndun með skuldabréf er misjafnlega mikil eftir flokkum. Því hefur sjóðurinn ákveðið að nýta sér heimildina í þeim tilvikum sem að skuldabréf eru ekki skráð á skipulögðum verðbréfamarkaði og hafa ekki virka verðmyndun í formi viðskiptavaktar. Matsbreyting sem leiðir af breytingu mats framangreindra skuldabréfaflokka úr afskrifuðu kostnaðarverði í gangvirði skýrir þá breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris sem sett er fram í eftirfarandi töflum.

Matsbreytingin hefur ekki áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

b) Tryggingafræðileg staða

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar er nú sett fram í fyrsta sinn sem aðalýfirlit, en í fyrri reikningsskilareglum voru upplýsingar um tryggingafræðilega stöðu eingöngu settar fram í skýringum. Aðferðafræði við mat á tryggingafræðilegri stöðu er óbreytt m.v. fyrri reikningsskil.

c) Breyting á framsetningu

Fjölmargar breytingar eru gerðar á flokkun og framsetningu liða í efnahagsreikningi og yfirliti um breytingu á hreinni eign. Flokkun fjárfestinga í efnahagsreikningi er m.a. breytt og jafnframt framsetningu tekna af þeim. Í skýringum 45-47 er leitt fram hvar helstu breytingar vegna framsetningar koma fram.

Breyting á framsetningu hefur engin áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris eða tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

44. Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris

Áhrif upptöku reglna nr. 335/2015 á hreina eign til greiðslu lífeyris eru sem hér segir:

	<u>1.1.2015</u>	<u>31.12.2015</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris samkvæmt reglum nr. 55/2000	98.166.554	114.421.732
Breytingar á reikningshaldslegu mati skuldabréfa	2.438.453	3.904.335
Hrein eign til greiðslu lífeyris samkvæmt reglum nr. 335/2015	100.605.007	118.326.067

Skýringar

45. Breyting á efnahagsreikningi 1. janúar 2015

Uptaka reglna nr. 335/2015 hefur eftirfarandi breytingar í för með sér á efnahag sjóðsins þann 1. janúar 2015.

Samkvæmt eldri reglum FME nr. 55/2000	1.1.2015	Mats- breytingar	Breytt framsetning	1.1.2015	Samkvæmt nýjum reglum FME nr. 335/2015
Eignir					
Fjárfestingar					Fjárfestingar
Húseignir og lóðir	112.170		(112.170)		
Verðbréf með breytilegum tekjum	32.270.878			32.270.878	Eignarhlutir í félögum og sjóðum
Verðbréf með föstum tekjum	53.497.962	2.438.453	6.819.443	62.755.858	Skuldabréf
Veðlán	6.819.443		(6.819.443)		
Bankainnistæður	2.624.421			2.624.421	Bundnar bankainnistæður
Aðrar fjárfestingar	104.400			104.400	Aðrar fjárfestingar
Fjárfestingar samtals	95.429.275	2.438.453	(112.170)	97.755.558	Fjárfestingar samtals
Kröfur					Kröfur
Kröfur á launagreiðendur	826.184			826.184	Kröfur á launagreiðendur
Aðrar kröfur	583.232			583.232	Aðrar kröfur
Kröfur samtals	1.409.416	0	0	1.409.416	Kröfur samtals
Aðrar eignir					Ýmsar eignir
Rekstrarfjármunir	232		112.170	112.402	Varanlegir rekstrarfjármunir
Sjóður og veltiinnlán	1.708.636			1.708.636	Handbært fé
Aðrar eignir samtals	1.708.868	0	112.170	1.821.038	Ýmsar eignir samtals
Eignir samtals	98.547.558	2.438.453	0	100.986.012	Eignir samtals
Aðrar skuldir					Skuldir
			373.389	373.389	Áfallinn kostn. og fyrirframinnh. tekjur
Ýmsar skuldir	381.004		(373.389)	7.615	Aðrar skuldir
Aðrar skuldir samtals	381.004	0	0	381.004	Skuldir samtals
Hrein eign til greiðslu lífeyris	98.166.554	2.438.453	0	100.605.007	Hrein eign til greiðslu lífeyris

Skýringar

46. Breyting á efnahagsreikningi 31. desember 2015

Uptaka reglna nr. 335/2015 hefur eftirfarandi breytingar í för með sér á efnahag sjóðsins þann 31. desember 2015.

Samkvæmt eldri reglum FME nr. 55/2000	31.12.2015	Mats- breytingar	Breytt framsetning	31.12.2015	Samkvæmt nýjum reglum FME nr. 335/2015
Eignir					
Fjárfestingar					
Húseignir og lóðir	109.483		(109.483)		
Verðbréf með breytilegum tekjum	41.771.146			41.771.146	Eignarhlutir í félögum og sjóðum
Verðbréf með föstum tekjum	59.004.206	3.904.335	6.847.589	69.756.129	Skuldabréf
Veðlán	6.847.589		(6.847.589)		
Bankainnistæður	4.172.635			4.172.635	Bundnar bankainnistæður
Aðrar fjárfestingar	63.553			63.553	Aðrar fjárfestingar
Fjárfestingar samtals	111.968.612	3.904.335	(109.483)	115.763.463	Fjárfestingar samtals
Kröfur					
Kröfur á launagreiðendur	1.056.347		22.097	1.078.444	Kröfur á launagreiðendur
Aðrar kröfur	531.448			531.448	Aðrar kröfur
Kröfur samtals	1.587.796	0	22.097	1.609.892	Kröfur samtals
Aðrar eignir					
Rekstrarfjármunir	0		109.483	109.483	Varanlegir rekstrarfjármunir
Sjóður og veltiinnlán	1.043.617			1.043.617	Handbært fé
Aðrar eignir samtals	1.043.617	0	109.483	1.153.100	Ýmsar eignir samtals
Eignir samtals	114.600.024	3.904.335	22.097	118.526.456	Eignir samtals
Aðrar skuldir					
			16.511	16.511	Áfallinn kostn. og fyrirframinnh. tekjur
Ýmsar skuldir	178.292		5.586	183.878	Aðrar skuldir
Aðrar skuldir samtals	178.292	0	22.097	200.389	Skuldir samtals
Hrein eign til greiðslu lífeyris	114.421.732	3.904.335	0	118.326.067	Hrein eign til greiðslu lífeyris

Skýringar

47. Breyting á yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2015

Uptaka reglna nr. 335/2015 hefur eftirfarandi breytingar í för með sér á yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris á árinu 2015.

Samkvæmt eldri reglum FME nr. 55/2000	2015	Mats- breytingar	Breytt framsetning	2015	Samkvæmt nýjum reglum FME nr. 335/2015
Iðgjöld					Iðgjöld
Iðgjöld sjóðfélaga	2.585.225			2.585.225	Iðgjöld sjóðfélaga
Iðgjöld launagreiðenda	7.110.692			7.110.692	Iðgjöld launagreiðenda
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(147.889)			(147.889)	Réttindaflutningur og endurgreiðslur
		0	0	9.548.028	
Sérstök aukaframlög	812.653			812.653	Sérstök aukaframlög
Iðgjöld samtals	10.360.681	0	0	10.360.681	Iðgjöld samtals
Lífeyrir					Lífeyrir
Lífeyrir	(3.017.746)			(3.017.746)	Heildarfjárhæð lífeyris
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	(86.226)			(86.226)	Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	(5.030)			(5.030)	Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris
Lífeyrir samtals	(3.109.002)	0	0	(3.109.002)	Lífeyrir samtals
Fjárfestingatekjur					Hreinar fjárfestingatekjur
Tekjur af eignarhlutum	3.013.556		3.642.275	6.655.831	Hreinar tekjur af eignarhl. í fél. og sj.
Vaxtatekjur og gengismunur	7.864.528	1.465.882	(3.838.469)	5.491.941	Hreinar tekjur af skuldabréfum
Hagnaður (tap) af sölu fjárfestinga	(16.493)		16.493		
Breyting á niðurfærslu	4.926		(4.926)		
			161.222	161.222	Vaxtatekjur af bundnum bankainnist.
					Aðrar fjárfestingatekjur:
			33.991	33.991	Vaxtatekjur af handbæru fé
			5.907	5.907	Vaxtatekjur af iðgj. og öðrum kröfum
			(13.040)	(13.040)	Ýmsar fjárfestingatekjur
Fjárfestingatekjur samtals	10.866.517				
Fjárfestingagjöld					
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	(111.713)		111.713		
Önnur fjárfestingagjöld	(111.132)		111.132		
Fjárfestingagjöld samtals	(222.845)				
		1.465.882	(114.585)	(114.585)	Fjárfestingagjöld
			111.713	12.221.267	Hreinar fjárfestingatekjur samtals
Rekstrarkostnaður					Rekstrarkostnaður
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	(167.570)		(111.713)	(279.283)	Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður
Rekstrarkostnaður samtals	(167.570)	0	(111.713)	(279.283)	Rekstrarkostnaður samtals
Hækkun á hreinni eign á árinu	17.727.782	1.465.882	0	19.193.663	Breyting á hreinni eign til gr. lífeyris
Hrein eign frá fyrra ári	98.166.554	2.438.453		100.605.007	Hrein eign frá fyrra ári
Afhent í lok árs við lokun deildar	(1.472.604)			(1.472.604)	Afhent í lok árs við lokun deildar
Hrein eign í lok árs til greiðslu lífeyris	114.421.732	3.904.335	0	118.326.067	Hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs

Skýringar

Áhættustýring

48. Áhættustýring og áhættuþættir í starfsemi

Stjórn lífeyrissjóðsins ber ábyrgð á að til staðar sé virkt áhættueftirlit með starfsemi sjóðsins. Hún hefur mótað og sett áhættustefnu og stefnu um áhættuvilja. Á grundvelli áhættustefnu felur stjórn framkvæmdastjóra og sviðsstjóra áhættustýringar umsjón með áhættueftirliti en framkvæmd stefnunnar dreifist á starfsmenn eftir ábyrgðarsviði. Áhættustefna sjóðsins var yfirfarin á árinu 2016 og var uppfærð stefna samþykkt af stjórn þann 12. desember 2016.

Áhættueftirlit er að stærstum hluta framkvæmt með skilgreindum og tímasettum eftirlitsaðgerðum, virku innra eftirliti og reglubundnu áhættumati. Aðferð sjóðsins við mat á áhættu byggir m.a. á alþjóðlegum ISO/IEC stöðlum sem aðlagðir hafa verið að starfsemi sjóðsins. Staðlarnir ná yfir uppbyggingu og skilgreiningar á lykilhugtökum áhættustýringar og upplýsingaöryggi.

Tilgangur með áhættustefnu sjóðsins er að auka öryggi í rekstri hans þannig að áhætta er metin fyrir ákvörðunartöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni. Áhætta í starfsemi sjóðsins er skilgreind samkvæmt leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins um áhættustýringu (eftirlitskerfi) samtryggingadeilda lífeyrissjóða og leiðbeinandi tilmælum um upplýsingakerfi eftirlitsskyldra aðila.

Í áhættustefnu sjóðsins eru skilgreindir fimm meginflokkar áhættu þ.e. fjárhagsáhætta (markaðsáhætta), mótaðilaáhætta, lífeyristryggingaráhætta, lausafjárahætta og rekstraráhætta. Í hverjum meginflokki áhættu eru skilgreindir undirflokkar.

49. Fjárhagsleg áhætta

Fjárhagsleg áhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsvirði eigna þ.e. breyting á vöxtum, gengi gjaldmiðla, virði verðbréfa eða öðrum þáttum sem ráðast af aðstæðum á markaði. Fjárhagslegri áhættu má skipta í nokkra flokka:

a) Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á að breytingar á vöxtum og lögum vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa og þar af leiðandi til hækkunar á skuldbindingum sem hlutfall af eignum. Ef vextir hækka lækkar verð skuldabréfa sem getur leitt til þess að sjóðurinn þurfi að innleysa gengistap við sölu sem keypt voru á lægri vöxtum. Lækkandi vaxtaumhverfi getur leitt til lækkunar á ávöxtunarkröfu við kaup nýrra skuldabréfa þegar skuldabréf í eigu sjóðsins eru á gjalddaga eða greidd upp fyrir lokagjalddaga.

B deild sjóðsins er lokuð þannig að iðgjöld fara lækkandi ár frá ári. Hækkun á lífeyrisbyrði er mætt með framlagi launagreiðanda og sölu eigna. Endurfjárfestingaráhættan er því takmörkuð en vaxtaáhætta er til staðar.

Hluti skuldabréfa sjóðsins er færður til bókar á gangvirði og hluti á á upphaflegri ávöxtunarkröfu við kaup. Sá hluti sem færður er til bókar á gangvirði er næmur fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu á markaði. Hér að neðan má sjá hvaða áhrif breytingar á ávöxtunarkröfu hefur á gangvirði skuldabréfa sem færð eru til bókar á gangvirði, hreina eign og tryggingafræðilega stöðu. Annars vegar er gert ráð fyrir að ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra markaðsskuldabréfa lækki um 100 punkta (-1%) og hins vegar að ávöxtunarkrafan hækki um 100 punkta (+1%).

Áhrif vaxtaáhættu á hreina eign til greiðslu lífeyris er sem hér segir:

	Skuldabréf færð á gangvirði			Skuldabréf færð á gangvirði		
	Verðtryggð	Óverðtryggð	31.12.2016	Verðtryggð	Óverðtryggð	31.12.2015
Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris						
100 punkta lækkun ávöxtunarkröfu	3.993.771	695.443	4.689.213	3.657.385	553.638	4.211.023
100 punkta hækkun ávöxtunarkröfu	(3.448.387)	(634.869)	(4.083.256)	(3.124.822)	(503.099)	(3.627.921)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði						
100 punkta lækkun ávöxtunarkröfu			133.164.249			122.537.090
100 punkta hækkun ávöxtunarkröfu			124.391.780			114.698.146

Skýringar

Áhrif vaxtaáhættu á tryggingafræðilega stöðu er sem hér segir:

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu	A deild		V deild		B deild	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
100 punkta lækkun ávöxtunarkröfu						
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	1,4%	1,5%	1,2%	1,1%	0,5%	0,6%
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
	1,6%	1,7%	1,4%	1,3%	0,5%	0,6%
100 punkta hækkun ávöxtunarkröfu						
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	-1,2%	-1,3%	-1,0%	-1,0%	-0,4%	-0,5%
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	0,0%	0,0%
	-1,4%	-1,5%	-1,2%	-1,1%	-0,5%	-0,6%
Tryggingafræðileg staða (án framlags til launagreiðanda) eftir breytt gangvirði						
100 punkta lækkun ávöxtunarkröfu	-11,7%	-8,2%	4,9%	8,2%	-87,8%	-85,0%
100 punkta hækkun ávöxtunarkröfu	-14,8%	-11,4%	2,2%	5,7%	-88,8%	-86,2%

Hér er eingöngu tekið mið af breytingu á hreina eign til greiðslu lífeyris en undanskilin eru áhrif af endurmati verðbréfa. Í raun eru engin áhrif af vaxtaáhættu á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins vegna þeirra forsendna sem notaðar eru við útreikning á verðmæti skuldabréfa í tryggingafræðilegri úttekt.

b) Uppgreiðsluáhætta

Áhætta tengd uppgreiðslu skuldabréfa fyrir gjaldaga en hluti skuldabréfa sjóðsins er með uppgreiðsluheimild. Ef skuldabréf eru greidd upp fyrir lokagjaldaga þarf sjóðurinn hugsanlega að endurfjárfesta á lægri vöxtum.

c) Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna verðbreytinga á fjármálagerningum sem skráðir eru á markaði eða hafa beina tengingu við skráð markaðsbréf. Fé í húfi þ.e. VaR (Value at Risk) er notað til að meta líkur á tilteknu tapi miðað við eignasafn sjóðsins og söguleg gögn. Staðalfrávik er notað til að meta flökt/sveiflur eignasafna og með því er unnt að skoða sviðsmyndir til að meta markaðsáhættu.

Stór hluti eigna sjóðsins er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Markaðsverðbréf ásamt handbæru fé mynda stærsta hluta þeirra eigna sem ætlað er að standa á móti lífeyrisskuldbindingu sjóðsins. Fjárfestingar sjóðsins í markaðsverðbréfum eru að mestu leyti í skráðum eignum.

	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Innlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini á gangvirði	22.490.935	28.085.085	17,5%	23,7%
Erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini á gangvirði	17.112.301	13.686.061	13,3%	11,6%
Innlend skuldabréf á gangvirði	53.284.142	45.443.733	41,5%	38,4%
	92.887.378	87.214.879	72,3%	73,7%

Áhrif markaðsáhættu á hreina eign til greiðslu lífeyris er sem hér segir:

Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris	Innlendir		Erlendir		31.12.2015	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
5% lækkun gangvirðis	(3.788.754)	(855.615)	(4.644.369)	(3.676.441)	(684.303)	(4.360.744)
10% lækkun gangvirðis	(7.577.508)	(1.711.230)	(9.288.738)	(7.352.882)	(1.368.606)	(8.721.488)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði						
5% lækkun gangvirðis			123.830.667			113.965.323
10% lækkun gangvirðis			119.186.298			109.604.579

Skýringar

Áhrif markaðsáhættu á tryggingafræðilega stöðu er sem hér segir:

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu	A deild		V deild		B deild	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
5% lækkun gangvirðis						
Innlend eign	-1,3%	-1,5%	-1,1%	-1,1%	-0,4%	-0,4%
Erlend eign	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,2%	-0,1%	-0,1%
	-1,6%	-1,8%	-1,4%	-1,4%	-0,4%	-0,5%
10% lækkun gangvirðis						
Innlend eign	-2,7%	-3,1%	-2,3%	-2,3%	-0,7%	-0,9%
Erlend eign	-0,6%	-0,6%	-0,5%	-0,4%	-0,1%	-0,1%
	-3,3%	-3,7%	-2,8%	-2,7%	-0,8%	-1,0%
Tryggingafræðileg staða (án framlags til launagreiðanda) eftir breytt gangvirði						
5% lækkun gangvirðis	-15,0%	-11,8%	2,0%	5,5%	-88,7%	-86,1%
10% lækkun gangvirðis	-16,6%	-13,6%	0,6%	4,1%	-89,1%	-86,6%

Áhrif 5,0% eða 10,0% hækkunar gangvirðis væru samsvarandi, en í gagnstæða átt, þ.e. til hækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris og til bætingar á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins.

d) Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta sjóðsins felst í að sveiflur á gengi íslensku krónunnar annars vegar og erlendra myntkrossa hins vegar hafi neikvæð áhrif á eignastöðu sjóðsins. Fé í húfi þ.e. VaR (Value at Risk) er notað til að meta líkur á tilteknu tapi miðað við gjaldeyrisamsetningu eigna og söguleg gögn. Staðalfrávik er notað til að meta flökt/sveiflur eignasafna og með því er unnt að skoða sviðsmyndir til að meta gjaldmiðlaáhættu. Hægt er að stýra gjaldmiðlaáhættu með valréttum eða framvirkum samningum en vegna gjaldeyrishafta hefur það ekki verið möguleiki.

Stærsti hluti eigna og skulda sjóðsins er í íslenskum krónum. Í skýringu 22 er að finna upplýsingar um þróun gengis helstu gjaldmiðla í starfsemi sjóðsins.

	Mynt	Eignir	Skuldir	Hrein eign		Hrein eign	
				31.12.2016	Eignir	Skuldir	31.12.2015
Íslensk króna	ISK	108.700.881	142.345	108.558.536	101.709.309	200.389	101.508.920
Bandaríkjadalur	USD	13.982.519	0	13.982.519	9.860.810	0	9.860.810
Evra	EUR	4.635.303	0	4.635.303	6.143.212	0	6.143.212
Sterlingspund	GBP	531.146	0	531.146	544.249	0	544.249
Dönsk króna	DKK	189.570	0	189.570	268.875	0	268.875
Aðrar myntir		577.961	0	577.961	0	0	0
		128.617.381	142.345	128.475.036	118.526.456	200.389	118.326.067

Áhrif gjaldmiðlaáhættu á hreina eign til greiðslu lífeyris er sem hér segir:

	31.12.2016	31.12.2015
Áhrif á hreina eign til greiðslu lífeyris		
5% styrking íslensku krónunnar	(995.825)	(840.857)
10% styrking íslensku krónunnar	(1.991.650)	(1.681.715)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði		
5% styrking íslensku krónunnar	127.479.211	117.485.209
10% styrking íslensku krónunnar	126.483.386	116.644.352

Áhrif gjaldmiðlaáhættu á tryggingafræðilega stöðu er sem hér segir:

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu	A deild		V deild		B deild	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
5% styrking íslensku krónunnar	-0,4%	-0,4%	-0,3%	-0,3%	-0,1%	-0,1%
10% styrking íslensku krónunnar	-0,7%	-0,7%	-0,6%	-0,5%	-0,1%	-0,1%
Tryggingafræðileg staða (án framlags til launagreiðanda) eftir breytt gangvirði						
5% styrking íslensku krónunnar	-13,7%	-10,3%	3,1%	6,6%	-88,4%	-85,7%
10% styrking íslensku krónunnar	-14,0%	-10,6%	2,8%	6,3%	-88,4%	-85,8%

Áhrif 5,0% eða 10,0% veikingar íslensku krónunnar væru samsvarandi, en í gagnstæða átt.

Skýringar

e) Ósamræmisáhætta

Ósamræmisáhætta vísar til ósamræmis í breytingum á annars vegar eignum sjóðsins og hins vegar á skuldbindingum hans. Ósamræmisáhætta hjá sjóðnum er mismunandi á milli deilda sjóðsins og endurspeglast m.a. í að:

- Eignir eru ekki verðtryggðar að fullu, sjá nánari umfjöllum um verðbólguáhættu hvernar sjóðsdeildar í kafla um verðbólguáhættu.
- Lífeyrisskuldbindingar A og V deilda eru tryggðar með vísitölu neysluverðs.
- Lífeyrisskuldbindingar í B deild eru tryggðar með vísitölu lífeyrisskuldbindinga opinberra starfsmanna sem hefur hækkað mun meira en sem nemur hækkingun verðbólgu á árinu 2015 og 2016. Sjá töflu í kafla um verðbólguáhættu.

Álagspróf eða næmnipróf eru dæmigerð próf til að meta ósamræmið á milli eigna og skuldbindinga. Með prófunum er reynt að meta næmni eigna og skuldbindinga fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem eru sameiginlegir eignum og skuldbindingum.

f) Verðbólguáhætta

Verðbólguáhætta er sú hætta að verðbólga valdi hækkingu á lífeyrisskuldbindingum umfram raunávöxtun eigna. Verðbólguáhætta er viðvarandi í rekstri sjóðsins þar sem lífeyrisskuldbindingarnar eru að fullu verðtryggðar en eignasafnið er samansett annars vegar af verðtryggðum og hins vegar af óverðtryggðum eignum. Verðtryggðar eignir sjóðsins eftir sjóðsdeildum eru sem hér segir:

A deild	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	24.060.955	25.806.688	23,6%	27,4%
Útlán	6.584.563	5.481.037	6,5%	5,8%
Önnur skuldabréf	22.948.547	16.052.756	22,5%	17,0%
Verðtryggðar eignir	53.594.065	47.340.481	52,5%	50,2%
Áfallin lífeyrisskuldbinding	107.653.166	93.569.500	105,5%	99,3%
Verðtryggingarjöfnuður	(54.059.101)	(46.229.019)	-53,0%	-49,0%

V deild	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	5.146.122	5.239.064	23,6%	27,4%
Útlán	1.408.297	1.172.276	6,5%	6,1%
Önnur skuldabréf	4.908.201	3.258.900	22,5%	17,0%
Verðtryggðar eignir	11.462.620	9.670.240	52,5%	50,5%
Áfallin lífeyrisskuldbinding	20.395.115	17.017.100	93,4%	88,9%
Verðtryggingarjöfnuður	(8.932.496)	(7.346.860)	-40,9%	-38,4%

B deild	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins	2.109.051	2.172.505	46,1%	44,0%
Útlán	295.074	249.971	6,4%	5,1%
Önnur skuldabréf	629.806	771.637	13,8%	15,6%
Verðtryggðar eignir	3.033.931	3.194.113	66,3%	64,7%
Áfallin lífeyrisskuldbinding	30.404.506	27.444.100	664,0%	555,8%
Verðtryggingarjöfnuður	(27.370.575)	(24.249.987)	-597,7%	-491,1%

Þróun vísitalna á tímabilinu	2016	2015
Vísitala neysluverðs	+2,1%	+2,0%
Vísitala lífeyrisskuldbindinga opinberra starfsmanna	+11,3%	+8,6%

g) Áhætta vegna eigna og skuldbindinga utan efnahagsreiknings

Áhætta felst í breytingum á undirliggjandi eignum eða skuldbindingum utan efnahags. Sem dæmi um slíkar eignir og skuldbindingar má nefna framvirka samninga, afleiðusamninga og skuldbindandi samninga um fjárfestingar. Ekki eru til staðar opnir og útistandandi framvirkir gjaldmiðlasamningar eða afleiður hjá sjóðnum. Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í innlendum og erlendum framtakssjóðum. Nánar er fjallað um þær í skýringu 40.

Skýringar

50. Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hættan á fjárhagslegu tapi ef mótaðili í viðskiptum eða útgefandi fjármálagernings getur ekki staðið við skuldbindingu sína gagnvart sjóðnum eða uppfylli ekki ákvæði samnings. Mótaðilaáhætta er skipt í útlánaáhætta, samþjöppunaráhætta, landsáhætta, afhendingaráhætta og uppgjörsáhætta. Með greiningu á mótaðilaáhætta er leitast við að meta hættuna á því að gagnaðilar fjármálagernings standi ekki við skuldbindingar sínar.

a) Samþjöppunaráhætta

Hættan á lítilli dreifingu mótaðila lífeyrissjóðs.

b) Landsáhætta

Hættan á að fjárfestingar séu of tengdar einu landi eða landsvæði. Í árslok 2016 voru um 84% fjárfestingaeigna safnsins tengt Íslandi og íslenskri mynt.

c) Afhendingaráhætta

Hættan á að mótaðili afhendi ekki verðbréf í samræmi við ákvæði fjármálagernings.

d) Uppgjörsáhætta

Hættan á að mótaðili í viðskiptum, hvort heldur það er mótaðillinn sjálfur eða milligönguaðili, afhendi ekki fjármálagerning eða virði hans eins og um var samið. Sjóðurinn útbýr mánaðarlega vanskilaskýrslur til að fylgjast með stöðu vanskila á hverjum tíma.

e) Útlánaáhætta

Útlánaáhætta er sú áhætta að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Dæmi um slíka fjármálagerninga eru skuldabréf, víxlar, skuldaviðurkenningar og innlán. Útlánaáhætta er m.a. metin á grundvelli mats á lánshæfi stærstu útgefenda.

Þeir mótaðilar sjóðsins sem hafa opinbera lánshæfiseinkunn eru ríkissjóður, Arion banki hf. og Íslandsbanki hf. Ríkissjóður er með einkunnirnar A-3/BBB+/BBB+ (Moody's/S&P/Fitch) þegar kemur að langtíma skuldbindingum í innlendri mynt. Lánshæfiseinkunn ríkissjóðs var hækkuð í ársbyrjun 2016. Einnig hækkaði lánshæfismat Arion banka og Íslandsbanka á árinu 2016. Lánshæfiseinkunn Arion banka og Íslandsbanka er BBB frá Standard & Poor's á skuldbindingum til langs tíma.

Útlánaáhætta	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs, lánshæfismat S&P BBB+	41.998.193	40.481.269	32,7%	34,2%
Mótaðilar með lánshæfismat S&P, BBB	10.079.592	4.455.431	7,8%	3,8%
Útlán	8.287.933	6.903.284	6,5%	5,8%
Önnur skuldabréf	26.334.784	19.302.342	20,5%	16,3%
Varúðarniðurfærsla veðskuldabréfa	(339.397)	(1.386.196)	-0,3%	-1,2%
Lánshæfismat miðar við 31.12.2016	86.361.105	69.756.129	67,2%	59,0%

Í skýringu 26 er fjallað um þróun varúðarniðurfærslu veðskuldabréfa, en hún lækkaði úr 1.386 m.kr. í 339 m.kr. á árinu 2016.

Vanskil 90 daga eða lengur	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Útlán til sjóðfélaga	67.392	262.577	0,1%	0,2%
Önnur skuldabréf	187.735	244.020	0,1%	0,2%

51. Lífeyrstryggingaráhætta

Lífeyrstryggingaráhætta er hættan á því að sjóðurinn geti ekki staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar. Helstu áhættuþættir fyrir sjóðfélaga eru skerðingaráhætta, iðgjaldaáhætta, umhverfis- og lýðfræðileg áhætta. Til þess að meta lífeyrstryggingaráhætta er m.a. horft á hlutfall lífeyris á á móti iðgjöldum, aldursamsetningu sjóðfélaga og fleira.

a) Skerðingaráhætta

Hættan á að skuldbindingar hækki meira en eignir og skerða þurfi réttindi. Það kemur ekki til þessa hjá B deild sjóðsins þar sem hann nýtur ábyrgðar launagreiðanda sem þýðir að sjóðfélagar verða ekki fyrir skerðingu á réttindum.

b) Iðgjaldaáhætta

Iðgjaldaáhætta í A og V deild sjóðsins er ekki metin mikil þar sem nýliðun í sjóðnum er töluverð. B deild sjóðsins er lokuð fyrir nýjum sjóðsfélögum þannig að virkum sjóðfélögum fækkar ár frá ári og iðgjöld lækka en á móti greiða launagreiðendur mánaðarlega aukaframlag sem er ákveðið hlutfall af greiddum lífeyri sem tryggingastærðfræðingur sjóðsins reiknar árlega.

Skýringar

c) Umhverfis- og lýðfræðileg áhætta

Hættan á neikvæðri þróun í ytra umhverfi, þ.á.m. félagslegrar og hagrænar breytingar sem auka á lífeyrisþyrði sjóðsins eða takmarki valmöguleika í ávöxtun eigna. Þá er hætta á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat á lífeyrisloforðum sjóðsins breytist á þann veg að skuldbindingar hækki umfram áætlanir.

d) Álagspróf með hliðsjón af leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013

Áhættustýring sjóðsins framkvæmir álagspróf reglulega samkvæmt leiðbeinandi tilmælum FME nr. 1/2013 en markmið er að meta hvort tryggingafræðileg staða verði undir -10% miðað við mismunandi álagsþætti.

Samkvæmt 39. gr. laga nr. 129/1997 eiga þessi viðmið ekki við um sjóði sem njóta ábyrgðar launagreiðenda. Í lögunum segir að ef tryggingafræðileg athugun leiðir í ljós meira en 10% halla er hlutaðeigandi sjóði skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sínum. Sama gildir ef munur hefur haldist meira en 5% samfellt í fimm ár.

B deild sjóðsins nýtur ábyrgðar launagreiðenda og því eiga ofangreind viðmið ekki við um starfsemi þeirrar deildar.

e) Niðurstöður álagsprófs

A deild	Tryggingafræðileg staða		Áhrif þáttar	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Núverandi staða	-13,3%	-9,9%		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%	-21,0%	-18,0%	-7,7%	-8,0%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-18,0%	-14,8%	-4,6%	-4,8%
Örorkulíkur auknar um 10%	-13,6%	-10,7%	-0,3%	-0,7%
Vísitala neysluverðs hækkun ársins aukin um 0,5%	-13,4%	-10,1%	-0,1%	-0,1%
Gengisvísitala lækkar um 10%	-14,0%	-10,6%	-0,7%	-0,7%
Sjóðfélagalán lækka um 10%	-13,6%	-10,2%	-0,3%	-0,3%
Markaðsskuldabréf lækka um 10%	-15,1%	-11,8%	-1,8%	-1,9%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-13,7%	-10,3%	-0,4%	-0,4%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-14,0%	-10,7%	-0,6%	-0,7%

V deild	Tryggingafræðileg staða		Áhrif þáttar	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Núverandi staða	3,4%	6,9%		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%	-8,6%	-5,5%	-12,1%	-12,3%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-2,5%	1,1%	-5,9%	-5,8%
Örorkulíkur auknar um 10%	2,2%	5,5%	-1,3%	-1,4%
Vísitala neysluverðs hækkun ársins aukin um 0,5%	3,4%	6,8%	-0,1%	-0,1%
Gengisvísitala lækkar um 10%	2,8%	6,3%	-0,6%	-0,5%
Sjóðfélagalán lækka um 10%	3,2%	6,6%	-0,3%	-0,2%
Markaðsskuldabréf lækka um 10%	1,9%	5,4%	-1,5%	-1,4%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	3,1%	6,6%	-0,4%	-0,3%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	2,9%	6,3%	-0,6%	-0,6%

Enginn einn þáttur í álagsprófinu setur tryggingafræðilega stöðu sjóðsins niður fyrir -10% viðmiðið.

B deild	Tryggingafræðileg staða		Áhrif þáttar	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Núverandi staða (án framlags launagreiðenda)	-88,3%	-85,7%		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%	-88,6%	-86,1%	-0,3%	-0,4%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-89,1%	-86,6%	-0,8%	-0,9%
Örorkulíkur auknar um 10%	-88,3%	-85,7%	0,0%	0,0%
Vísitala neysluverðs hækkun ársins aukin um 0,5%	-88,3%	-85,7%	0,0%	0,0%
Gengisvísitala lækkar um 10%	-88,4%	-85,8%	-0,1%	-0,1%
Sjóðfélagalán lækka um 10%	-88,4%	-85,7%	-0,1%	-0,1%
Markaðsskuldabréf lækka um 10%	-88,9%	-86,3%	-0,5%	-0,7%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-88,4%	-85,8%	-0,1%	-0,1%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-88,4%	-85,9%	-0,1%	-0,2%

Skýringar

52. Lausafjánhætta

Lausafjánhætta er hættan á því að sjóðurinn hafi ekki nægjanlegt laust fé til að standa við nauðsynlegar greiðslur t.d. til að greiða lífeyri, gera upp verðbréfavíðskipti eða standa straum af rekstrarkostnaði. Skipta má lausafjánhættu í seljanleikaáættu og útstreymisáættu.

a) Seljanleikaáættu

Seljanleikahættan lýtur að áhættunni á því að ekki sé unnt að selja tiltekna fjármálagerninga innan tiltekins tíma, samkvæmt þörfum sjóðsins. Mánaðarlega eru útbúnar lausafjárspár sem sýna vænt fjárfæði næstu 12 mánuði.

Fjárfestingar sjóðsins eru að stærstum hluta í auðseljanlegum eignum, s.s. innlánum, skuldabréfum með ábyrgð ríkissjóðs og öðrum skráðum verðbréfum. Auðseljanlegar eignir sjóðsins sundurliðast sem hér segir:

	Bókfært verð		Hlutfall af hreinni eign	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Innlán	1.536.060	5.216.251	1,2%	4,4%
Skuldabréf með ríkisábyrgð	41.998.193	40.481.269	32,7%	34,2%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnana og fyrirtækja	32.285.364	16.796.579	25,1%	14,2%
Innlend skráð hlutabréf	9.695.678	8.666.584	7,5%	7,3%
Erlend skráð hlutabréf	189.570	268.875	0,1%	0,2%
Innlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum (lög nr. 30/2003)	0	3.691.696	0,0%	3,1%
Erlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum (lög nr. 30/2003)	12.040.801	9.002.254	9,4%	7,6%
	97.745.666	84.123.509	76,1%	71,1%

b) Útstreymisáættu

Útstreymisáættu vísar til hættunnar á því að ekki sé unnt að standa við greiðslur vegna lífeyrisskuldbindinga eða uppgjors samninga, t.d. vegna verðbréfavíðskipta.

Til að lágmarka útstreymisáættu er fylgst með útstreymi greidds lífeyris og innstreymi iðgjalda og afborgana/arðgreiðslna af verðbréfum. Ef hlutfall milli lífeyris og iðgjalda er minna en 100% þýðir það að það er meira innstreymi af iðgjöldum til sjóðsins heldur en sjóðurinn greiðir út lífeyri, þ.e. nettó innstreymi fjármagns til sjóðsins.

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum	2016	2015
Lífeyrir	3.598.355	3.109.002
Iðgjöld	11.598.998	10.360.681
Lífeyrisbyrði	31,0%	30,0%

Hlutfall lífeyris af iðgjöldum fyrir hverja sjóðsdeild fyrir sig má finna í yfirliti yfir kennitölur viðkomandi deildar.

53. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á tjóni vegna ófullnægjandi innri verkferlum, mistaka eða svika starfsmanna, slæmra upplýsingatæknilála eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Skipta má rekstraráhættu m.a. í starfsmannaáættu, áættu vegna svika, áættu vegna upplýsingatækni, orðsporsáættu, lagalega áættu, stjórnmalalega áættu, úrskurðaráættu lífeyris, skjalaáættu, áættu vegna útvistunar og upplýsingaáættu.

Undir rekstraráhættu flokkast jafnframt pólitísk áhætta, en hún er skilgreind sem áhættan af því að aðgerðir eða aðgerðarleysi stjórnvalda auki lífeyrisbyrði sjóðsins eða skerði eignir hans, auk annarra neikvæðra áhrifa sem óvissa um mögulegar stjórnvaldsaðgerðir kann að skapa. Undir þetta falla t.a.m. breytingar á lögum eða reglum um starfsemi eða túlkun þeirra sem valda verulegum breytingum á starfseminni.

Starfsemi lífeyrissjóðsins er flokkuð í eftirfarandi áhættumatsþætti: Stjórnun og rekstur, fjármál og fjárstýring, iðgjöld og lífeyrisréttindi, fjárfestingar og sjóðastýring, áhættustýring og skýrslugjöf. Hver áhættumatsþáttur er brotinn niður í verkþætti sem reglulega eru áhættumetnir. Til að draga úr rekstraráhættu er unnið eftir verkferlum, vinnureglum og starfslýsingum og eftirlit haft með að þeim sé fylgt, ásamt öðrum reglum sem settar hafa verið um starfsemi sjóðsins.

Stjórn sjóðsins hefur sett sér samskipta- og starfsreglur auk siðareglna. Innri endurskoðandi kannar virkni innra eftirlits sjóðsins auk þess sem endurskoðunarnefnd hefur eftirlit með fyrirkomulagi og virkni eftirlitsins.

Kennitölur

Brú samtryggingadeildir (A+V+B)

	2016	2015	2014	2013	2012
b) Ávöxtun					
Nafnávöxtun	1,8%	10,3%	5,7%	8,2%	8,8%
Hrein raunávöxtun	-0,3%	8,1%	4,6%	4,3%	4,1%
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,2%	4,9%	3,6%	2,9%	-0,5%
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,6%	2,4%	2,3%	2,3%	2,8%
Að teknu tilliti til matsbreytinga vegna upptöku reglna Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða:					
Nafnávöxtun	1,8%	11,6%			
Hrein raunávöxtun	-0,3%	9,4%			
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,4%	5,2%			
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,7%	2,5%			
c) Skipting fjárfestinga eftir eignaflokkum					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22,1%	25,8%	22,7%	21,1%	16,3%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	9,2%	10,2%	11,0%	12,3%	14,6%
Skráð skuldabréf	58,7%	49,7%	54,0%	55,1%	54,5%
Óskráð skuldabréf	9,5%	10,5%	9,4%	10,1%	11,0%
Bundnar bankainnistæður	0,4%	3,6%	2,8%	1,0%	3,1%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,1%	0,1%	0,4%	0,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
d) Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Fjárfestingar í íslenskum krónum	84,5%	85,5%	85,4%	84,4%	82,7%
Fjárfestingar í erlendum myntum	15,5%	14,5%	14,6%	15,6%	17,3%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
e) Fjöldatölur					
Virkir sjóðfélagar	24.825	24.970	23.871	23.103	22.923
Virkir sjóðfélagar, meðaltal árs	16.225	16.316	15.650	14.838	14.110
Lífeyrisþegar, meðaltal árs	5.500	4.805	4.248	3.955	2.316
Stöðugildi, meðaltal árs	16,0	15,0	13,0	12,5	11,0
f) Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	66,6%	64,9%	64,6%	61,7%	59,6%
Örorkulífeyrir	24,2%	25,6%	25,5%	28,7%	32,7%
Makalífeyrir	7,3%	7,4%	7,7%	6,7%	3,8%
Barnalífeyrir	1,8%	2,1%	2,2%	2,9%	4,0%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
g) Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls	11.598.998	10.621.692	9.521.496	8.444.867	7.373.063
Lífeyrir alls	3.598.355	3.115.094	2.748.549	1.911.191	1.035.209
Hreinar fjárfestingatekjur alls	2.443.066	12.331.376	5.476.255	6.696.519	5.141.878
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls	294.739	285.136	228.298	185.432	173.324
Hækkun (lækkun) á hreinni eign	10.148.969	19.552.837	14.560.139	13.044.764	12.114.505
<i>Vísitala neysluverðs þann 31.12.2016</i>					
h) Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði (lífeyrir/iðgjöld)	31,0%	29,3%	28,9%	22,6%	14,0%
Hreinar fjárfestingatekjur sem hlutfall af meðalstöðu eigna	2,0%	11,2%	5,8%	8,3%	7,5%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls					
Hlutfall af iðgjöldum	2,5%	2,7%	2,4%	2,2%	2,4%
Hlutfall af meðalstöðu eigna	0,2%	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%

Kennitölur

A deild

	2016	2015	2014	2013	2012
a) Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt					
Með framtíðar endurgreiðslu launagreiðenda á greiddum lífeyri:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-13,3%	-9,9%	-12,3%	-12,5%	-12,5%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-8,9%	-3,3%	-8,1%	-8,1%	-7,4%
b) Ávöxtun					
Nafnávöxtun	1,8%	10,3%	5,7%	8,5%	8,8%
Hrein raunávöxtun	-0,3%	8,1%	4,6%	4,7%	4,1%
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,2%	5,0%	3,6%	3,0%	-0,5%
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,6%	2,4%	2,3%	2,3%	2,8%
Að teknu tilliti til matsbreytinga vegna upptöku reglna Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða:					
Nafnávöxtun	1,8%	11,5%			
Hrein raunávöxtun	-0,3%	9,4%			
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,5%	5,3%			
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,8%	2,5%			
c) Skipting fjárfestinga eftir eignaflokkum					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22,2%	26,1%	22,8%	21,0%	16,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	9,6%	10,7%	11,4%	11,6%	14,9%
Skráð skuldabréf	58,3%	49,2%	53,6%	55,8%	54,5%
Óskráð skuldabréf	9,5%	10,4%	9,4%	9,9%	11,2%
Bundnar bankainnistæður	0,4%	3,6%	2,6%	1,3%	2,8%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,1%	0,1%	0,4%	0,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
d) Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Fjárfestingar í íslenskum krónum	84,3%	85,2%	85,0%	85,1%	82,8%
Fjárfestingar í erlendum myntum	15,7%	14,8%	15,0%	14,9%	17,2%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
e) Fjöldatölur					
Virkir sjóðfélagar	16.568	16.634	14.916	14.776	14.640
Virkir sjóðfélagar, meðaltal árs	11.491	11.333	10.657	10.460	10.178
Lífeyrisþegar, meðaltal árs	3.531	3.055	2.699	2.486	1.917
f) Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	62,36%	60,2%	59,3%	56,7%	60,5%
Örorkulífeyrir	32,77%	34,1%	34,5%	36,2%	31,7%
Makalífeyrir	2,37%	2,8%	2,9%	3,2%	4,0%
Barnalífeyrir	2,50%	2,9%	3,3%	3,9%	3,8%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
g) Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls	8.153.751	7.406.048	6.604.020	6.106.429	5.897.937
Lífeyrir alls	2.088.553	1.832.340	1.598.224	1.313.753	978.634
Hreinar fjárfestingatekjur alls	1.950.501	11.717.960	0	0	0
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls	202.922	188.347	151.923	139.735	150.533
Hækkun (lækkun) á hreinni eign	7.812.777	15.163.706	11.235.274	10.244.538	9.910.647
<i>Vísitala neysluverðs þann 31.12.2016</i>					
h) Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði (lífeyrir/iðgjöld)	25,6%	24,7%	24,2%	21,5%	16,6%
Hreinar fjárfestingatekjur sem hlutfall af meðalstöðu eigna	2,0%	11,0%	5,7%	8,3%	8,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls					
Hlutfall af iðgjöldum	2,5%	2,5%	2,3%	2,3%	2,6%
Hlutfall af meðalstöðu eigna	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%

Kennitölur

V deild	2016	2015	2014	2013	2012
a) Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt					
Með framtíðar endurgreiðslu launagreiðenda á greiddum lífeyri:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	3,4%	6,9%	4,7%	3,9%	3,2%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	3,7%	8,7%	2,5%	0,5%	-1,2%
b) Ávöxtun					
Nafnávöxtun	1,8%	10,3%	5,7%	8,5%	8,8%
Hrein raunávöxtun	-0,3%	8,1%	4,6%	4,7%	4,1%
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,2%	5,0%	3,6%	3,0%	-0,5%
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,6%	2,4%	2,3%	2,3%	2,8%
Að teknu tilliti til matsbreytinga vegna upptöku reglna Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða:					
Nafnávöxtun	1,8%	11,5%			
Hrein raunávöxtun	-0,3%	9,4%			
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal)	4,5%	5,3%			
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal)	1,8%	2,5%			
c) Skipting fjárfestinga eftir eignaflokkum					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22,2%	26,1%	22,8%	21,0%	16,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	9,6%	10,7%	11,4%	11,6%	14,9%
Skráð skuldabréf	58,3%	49,2%	53,6%	55,8%	54,5%
Óskráð skuldabréf	9,5%	10,4%	9,4%	9,9%	11,2%
Bundnar bankainnistæður	0,4%	3,6%	2,6%	1,3%	2,8%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,1%	0,1%	0,4%	0,5%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
d) Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Fjárfestingar í íslenskum krónum	84,3%	85,2%	85,0%	85,1%	82,8%
Fjárfestingar í erlendum myntum	15,7%	14,8%	15,0%	14,9%	17,2%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
e) Fjöldatölur					
Virkir sjóðfélagar	8.082	8.147	8.759	8.105	8.283
Virkir sjóðfélagar, meðaltal árs	4.570	4.802	4.792	4.165	3.932
Lífeyrisþegar, meðaltal árs	979	817	626	559	399
f) Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	32,9%	31,3%	37,2%	35,4%	42,8%
Örorkulífeyrir	58,3%	58,9%	53,9%	56,2%	48,9%
Makalífeyrir	1,0%	1,1%	0,9%	0,9%	0,3%
Barnalífeyrir	7,8%	8,8%	8,0%	7,5%	7,9%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
g) Fjárhæðir á föstu verðlagi					
Iðgjöld alls	2.491.143	2.373.497	2.169.670	1.733.530	1.475.126
Lífeyrir alls	160.590	138.098	116.500	89.569	56.575
Hreinar fjárfestingatekjur alls	398.648	1.678.105	800.591	944.501	808.097
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls	33.996	32.959	26.565	22.686	22.790
Hækkun (lækkun) á hreinni eign	2.695.205	4.143.574	3.206.101	2.565.775	2.203.858
<i>Vísitala neysluverðs þann 31.12.2016</i>					
h) Aðrar kennitölur					
Lífeyrisbyrði (lífeyrir/iðgjöld)	6,4%	5,8%	5,4%	5,2%	3,8%
Hreinar fjárfestingatekjur sem hlutfall af meðalstöðu eigna	2,0%	11,0%	5,7%	8,3%	8,7%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls					
Hlutfall af iðgjöldum	1,4%	1,4%	1,2%	1,3%	1,5%
Hlutfall af meðalstöðu eigna	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%

Kennitölur

B deild

	2016	2015	2014	2013
a) Fjárhagsstaða samkvæmt tryggingafræðilegri úttekt				
Með framtíðar endurgreiðslu launagreiðenda á greiddum lífeyri:				
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-25,8%	-23,5%	-22,1%	-25,5%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-89,6%	-87,1%	-84,4%	-83,0%
Án framtíðar endurgreiðslu launagreiðenda á greiddum lífeyri:				
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-88,3%	-85,7%	-82,8%	-81,7%
b) Ávöxtun				
Nafnávöxtun	0,8%	11,0%	6,5%	3,0%
Hrein raunávöxtun	-1,3%	8,8%	5,4%	1,6%
Að teknu tilliti til matsbreytinga vegna upptöku reglna Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða:				
Nafnávöxtun	0,8%	12,1%		
Hrein raunávöxtun	-1,3%	9,9%		
c) Skipting fjárfestinga eftir eignaflokkum				
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	18,6%	19,9%	20,0%	16,6%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	0,1%	0,2%	3,3%	2,3%
Skráð skuldabréf	71,4%	63,0%	60,5%	62,6%
Óskráð skuldabréf	9,4%	13,3%	9,9%	12,6%
Bundnar bankainnistæður	0,4%	3,6%	6,3%	5,5%
Aðrar fjárfestingar	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
d) Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum				
Fjárfestingar í íslenskum krónum	91,9%	92,7%	93,1%	93,8%
Fjárfestingar í erlendum myntum	8,1%	7,3%	6,9%	6,2%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
e) Fjöldatölur				
Virkir sjóðfélagar	175	189	196	222
Virkir sjóðfélagar, meðaltal árs	164	181	201	213
Lífeyrisþegar, meðaltal árs	990	933	923	910
f) Hlutfallsleg skipting lífeyris				
Ellilífeyrir	77,0%	76,1%	75,2%	74,8%
Örorkulífeyrir	7,4%	8,7%	9,2%	8,9%
Makalífeyrir	15,6%	15,1%	15,5%	16,2%
Barnalífeyrir	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
g) Fjárhæðir á föstu verðlagi				
Iðgjöld alls	954.104	842.146	747.806	604.909
Lífeyrir alls	1.349.213	1.144.656	1.033.824	507.868
Hreinar fjárfestingatekjur alls	93.917	599.335	278.334	152.480
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls	57.821	63.831	49.811	23.011
Hækkun (lækkun) á hreinni eign	(359.013)	245.557	118.764	234.451
<i>Vísitala neysluverðs þann 31.12.2016</i>				
h) Aðrar kennitölur				
Lífeyrisbyrði (lífeyrir/iðgjöld)	141,4%	135,9%	138,2%	84,0%
Hreinar fjárfestingatekjur sem hlutfall af meðalstöðu eigna	2,0%	12,3%	5,9%	3,3%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls				
Hlutfall af iðgjöldum	6,1%	7,6%	6,7%	3,8%
Hlutfall af meðalstöðu eigna	1,2%	1,3%	1,0%	0,5%

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

Brú samtryggingadeildir (A+V+B)

	Skýring	A deild	V deild	B deild	2016	2015
Iðgjöld						
Iðgjöld sjóðfélaga		2.022.655	753.792	33.036	2.809.483	2.526.390
Iðgjöld launagreiðenda		6.057.301	1.725.196	80.187	7.862.684	7.068.608
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		7.636	(8.808)	(20.900)	(22.072)	(4.015)
		<u>8.087.592</u>	<u>2.470.179</u>	<u>92.323</u>	<u>10.650.095</u>	<u>9.590.984</u>
Sérstök aukaframlög	23	66.159	20.963	861.780	948.903	812.653
Iðgjöld samtals	7	8.153.751	2.491.143	954.104	11.598.998	10.403.637
Lífeyrir						
Heildarfrjárhæð lífeyris	24	(2.020.601)	(159.684)	(1.348.159)	(3.528.445)	(2.959.887)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		(64.290)	0	(958)	(65.247)	(86.226)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		(3.661)	(905)	(97)	(4.664)	(5.030)
Lífeyrir samtals		(2.088.553)	(160.590)	(1.349.213)	(3.598.355)	(3.051.143)
Hreinar fjárfestingatekjur						
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	25	(1.517.251)	(310.100)	(84.251)	(1.911.603)	6.643.913
Hreinar tekjur af skuldabréfum	26	3.556.416	726.870	177.554	4.460.840	5.357.470
Vaxtatekjur af bundnum bankainnistæðum		(11.241)	(2.297)	(848)	(14.386)	161.222
Aðrar fjárfestingatekjur:						
Vaxtatekur af handbæru fé		11.090	2.267	2.320	15.677	33.991
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		(748)	(153)	891	(11)	5.907
Ýmsar fjárfestingatekjur	27	6.459	1.320	5	7.784	(13.040)
Fjárfestingagjöld	9, 28	(94.225)	(19.258)	(1.753)	(115.236)	(111.241)
Hreinar fjárfestingatekjur samtals	8	1.950.501	398.648	93.917	2.443.066	12.078.222
Rekstrarkostnaður						
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	29	(202.922)	(33.996)	(57.821)	(294.739)	(279.283)
Rekstrarkostnaður samtals	10	(202.922)	(33.996)	(57.821)	(294.739)	(279.283)
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		7.812.777	2.695.205	(359.013)	10.148.969	19.151.433
Hrein eign frá fyrra ári		94.253.494	19.134.578	4.937.994	118.326.067	99.174.633
Hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs		<u>102.066.272</u>	<u>21.829.784</u>	<u>4.578.980</u>	<u>128.475.036</u>	<u>118.326.067</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Brú samtryggingadeildir (A+V+B)

	Skýring	A deild	V deild	B deild	31.12.2016	31.12.2015
Eignir						
Fjárfestingar						
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	13, 25, 32	31.966.245	6.836.893	800.098	39.603.236	41.771.146
Skuldabréf	14, 33	68.295.090	14.606.853	3.459.162	86.361.105	69.756.129
Bundnar bankainnistæður	15	420.312	89.896	19.208	529.415	4.172.635
Aðrar fjárfestingar	16, 34	24.157	5.167	0	29.324	63.553
Fjárfestingar samtals		<u>100.705.804</u>	<u>21.538.809</u>	<u>4.278.468</u>	<u>126.523.080</u>	<u>115.763.463</u>
Kröfur						
Kröfur á launagreiðendur		635.156	135.846	11.276	782.278	1.078.444
Aðrar kröfur		66.418	14.205	111.448	192.071	531.448
Millireikningur		(175.127)	(37.456)	212.583	0	0
Kröfur samtals	18, 36	<u>526.447</u>	<u>112.596</u>	<u>335.306</u>	<u>974.349</u>	<u>1.609.892</u>
Ýmsar eignir						
Varanlegir rekstrarfjármunir	19, 37	93.343	19.964	0	113.307	109.483
Handbært fé		811.146	173.487	22.012	1.006.644	1.043.617
Ýmsar eignir samtals		<u>904.489</u>	<u>193.451</u>	<u>22.012</u>	<u>1.119.951</u>	<u>1.153.100</u>
Eignir samtals		<u>102.136.740</u>	<u>21.844.855</u>	<u>4.635.785</u>	<u>128.617.381</u>	<u>118.526.456</u>
Skuldir						
Áfallinn kostnaður og fyrirframinheimtar tekjur		31.189	6.671	0	37.860	16.511
Aðrar skuldir		39.279	8.401	56.805	104.485	183.878
Skuldir samtals		<u>70.469</u>	<u>15.072</u>	<u>56.805</u>	<u>142.345</u>	<u>200.389</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>102.066.272</u>	<u>21.829.784</u>	<u>4.578.980</u>	<u>128.475.036</u>	<u>118.326.067</u>
Skuldbindingar utan efnahags	40					
Áhrif upptöku reglna FME nr. 335/2015	43-47					
Áhættustýring	48-53					

Sjóðstreymi ársins 2016

Brú samtryggingadeildir (A+V+B)	Skýring	A deild	V deild	B deild	2016	2015
Inngreiðslur						
lögjöld		8.409.223	2.535.957	949.984	11.895.164	10.150.163
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		16.801	3.434	3.215	23.450	26.858
Aðrar inngreiðslur		293.644	60.795	303.712	658.151	51.769
Inngreiðslur samtals		8.719.668	2.600.185	1.256.912	12.576.765	10.228.791
Útgreiðslur						
Lífeyrir		(2.088.553)	(160.590)	(1.349.213)	(3.598.355)	(3.051.143)
Rekstrarkostnaður		(202.922)	(33.996)	(57.821)	(294.739)	(279.283)
Fjárfesting í rekstrarfjármunum		(2.335)	(1.488)	0	(3.823)	2.919
Aðrar útgreiðslur		(181.713)	(36.708)	(277.337)	(495.757)	(271.041)
Útgreiðslur samtals		(2.475.522)	(232.782)	(1.684.371)	(4.392.675)	(3.598.549)
Nýtt ráðstöfunaré til fjárfestinga		6.244.146	2.367.403	(427.459)	8.184.090	6.630.242
Fjárfestingahreyfingar						
Innborgaðar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum		1.813.425	33.356	23.741	1.870.521	345.910
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(20.978.197)	(4.486.786)	(309.270)	(25.774.252)	(14.921.880)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		19.629.603	4.198.351	332.086	24.160.040	11.192.166
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		8.272.785	1.137.344	336.229	9.746.357	5.966.021
Keypt skuldabréf		(21.685.345)	(4.638.030)	(125.650)	(26.449.024)	(12.025.315)
Seld skuldabréf		3.728.200	797.382	32.949	4.558.531	3.813.655
Bundin innlán		2.898.101	583.766	146.966	3.628.833	(1.386.992)
Keyptar aðrar fjárfestingar		(41.576)	(8.892)	0	(50.468)	(32.553)
Seldar aðrar fjárfestingar		72.824	15.576	0	88.400	60.200
Fjárfestingahreyfingar nettó		(6.290.178)	(2.367.934)	437.050	(8.221.062)	(6.988.787)
(Lækkun) á handbæru fé		(46.032)	(531)	9.590	(36.972)	(358.545)
Handbært fé í upphafi árs		857.178	174.017	12.421	1.043.617	1.402.162
Handbært fé í lok árs		811.146	173.487	22.012	1.006.644	1.043.617

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

<i>B deild</i>	LA	EsH	LsH	LN	LV	2016	2015
Iðgjöld							
Iðgjöld sjóðfélaga	5.195	21.307	1.521	1.294	3.720	33.036	30.185
Iðgjöld launagreiðenda	14.396	47.863	5.778	2.588	9.562	80.187	70.694
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(13.132)	(4.434)	0	0	(3.334)	(20.900)	(11.321)
	6.459	64.736	7.299	3.882	9.948	92.323	89.558
Sérstök aukaframlög	217.103	376.477	97.508	71.678	99.014	861.780	735.300
Iðgjöld samtals	223.563	441.213	104.807	75.560	108.961	954.104	824.858
Lífeyrir							
Heildarfjárhæð lífeyris	(319.542)	(564.516)	(143.485)	(133.418)	(187.199)	(1.348.159)	(1.119.692)
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs	(176)	(536)	(88)	(37)	(120)	(958)	(1.434)
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	(63)	(31)	0	(3)	0	(97)	(30)
Lífeyrir samtals	(319.781)	(565.082)	(143.573)	(133.458)	(187.319)	(1.349.213)	(1.121.157)
Hreinar fjárfestingatekjur							
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og	(17.032)	(41.794)	(11.903)	(8.472)	(5.050)	(84.251)	301.985
Hreinar tekjur af skuldabréfum	35.893	88.078	25.085	17.855	10.643	177.554	284.442
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum	(171)	(420)	(120)	(85)	(51)	(848)	18.970
Aðrar fjárfestingatekjur:							
Vaxtatekur af handbæru fé	469	1.151	328	233	139	2.320	0
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	44	910	(77)	(19)	33	891	516
Ýmsar fjárfestingatekjur	1	2	1	0	0	5	0
Fjárfestingagjöld	(354)	(870)	(248)	(176)	(105)	(1.753)	(6.578)
Hreinar fjárfestingatekjur samtals	18.849	47.057	13.066	9.336	5.609	93.917	599.335
Rekstrarkostnaður							
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	(13.562)	(25.579)	(6.027)	(4.248)	(8.405)	(57.821)	(62.520)
Rekstrarkostnaður samtals	(13.562)	(25.579)	(6.027)	(4.248)	(8.405)	(57.821)	(62.520)
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris	(90.931)	(102.392)	(31.728)	(52.810)	(81.153)	(359.013)	240.516
Hrein eign frá fyrra ári	1.007.414	2.411.713	688.141	504.923	325.802	4.937.994	4.697.478
Hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs	916.483	2.309.322	656.413	452.114	244.649	4.578.980	4.937.994

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

<i>B deild</i>	LA	EsH	LsH	LN	LV	31.12.2016	31.12.2015
Eignir							
Fjárfestingar							
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	160.139	403.514	114.697	78.999	42.748	800.098	930.905
Skuldabréf	692.351	1.744.563	495.883	341.546	184.818	3.459.162	3.525.136
Bundnar bankainnistæður	3.845	9.687	2.754	1.897	1.026	19.208	167.022
Fjárfestingar samtals	856.335	2.157.764	613.334	422.442	228.593	4.278.468	4.623.062
Kröfur							
Kröfur á launagreiðendur	2.257	5.687	1.616	1.113	602	11.276	7.156
Aðrar kröfur	22.306	56.206	15.976	11.004	5.954	111.448	371.969
Millireikningur	42.548	107.212	30.474	20.990	11.358	212.583	(63.001)
Kröfur samtals	67.111	169.105	48.067	33.107	17.915	335.306	316.125
Ýmsar eignir							
Handbært fé	4.406	11.101	3.155	2.173	1.176	22.012	12.421
Ýmsar eignir samtals	4.406	11.101	3.155	2.173	1.176	22.012	12.421
Eignir samtals	927.852	2.337.970	664.557	457.722	247.684	4.635.785	4.951.608
Skuldir							
Aðrar skuldir	11.369	28.648	8.143	5.609	3.035	56.805	13.614
Skuldir samtals	11.369	28.648	8.143	5.609	3.035	56.805	13.614
Hrein eign til greiðslu lífeyris	916.483	2.309.322	656.413	452.114	244.649	4.578.980	4.937.994

Sjóðstreymi ársins 2016

B deild

	LA	EsH	LsH	LN	LV	2016	2015
Inngreiðslur							
lögjöld	222.738	439.135	104.216	75.153	108.741	949.984	828.959
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og l	509	2.081	256	211	159	3.215	516
Aðrar inngreiðslur	58.495	152.951	44.011	29.486	18.769	303.712	0
Inngreiðslur samtals	281.743	594.167	148.483	104.850	127.669	1.256.912	829.475
Útgreiðslur							
Lífeyrir	(319.781)	(565.082)	(143.573)	(133.458)	(187.319)	(1.349.213)	(1.121.157)
Rekstrarkostnaður	(13.562)	(25.579)	(6.027)	(4.248)	(8.405)	(57.821)	(62.520)
Aðrar útgreiðslur	(55.509)	(139.870)	(39.757)	(27.383)	(14.818)	(277.337)	(446.235)
Útgreiðslur samtals	(388.852)	(730.531)	(189.358)	(165.089)	(210.541)	(1.684.371)	(1.629.912)
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	(107.109)	(136.364)	(40.874)	(60.239)	(82.873)	(427.459)	(800.437)
Fjárfestingahreyfingar							
Innborgaðar tekjur af eignarhl. í félögum og	4.752	11.973	3.403	2.344	1.268	23.741	46.407
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(40.400)	(234.996)	(64.688)	(12.548)	43.362	(309.270)	(382.288)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	66.467	167.481	47.606	32.789	17.743	332.086	783.690
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	67.296	169.570	48.200	33.198	17.964	336.229	280.003
Keypt skuldabréf	(25.149)	(63.369)	(18.012)	(12.406)	(6.713)	(125.650)	(397.269)
Seld skuldabréf	6.595	16.617	4.723	3.253	1.760	32.949	296.319
Bundin innlán	29.415	74.119	21.068	14.511	7.852	146.966	142.423
Fjárfestingahreyfingar nettó	108.975	141.396	42.300	61.141	83.237	437.050	769.286
(Lækkun) á handbæru fé	1.866	5.032	1.425	902	365	9.590	(31.151)
Handbært fé í upphafi árs	2.540	6.069	1.730	1.271	811	12.421	43.572
Handbært fé í lok árs	4.406	11.101	3.155	2.173	1.176	22.012	12.421

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild - Réttindasafn LA (L140)

	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		916.483	916.483	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(24.642)	(24.642)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.755)	(1.755)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(80.430)	(80.430)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(226.298)	(7.845)	(234.143)
Núvirði framtíðariðgjalda			75.313	75.313
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			4.034.664	4.034.664
Eignir samtals		583.359	4.102.131	4.685.490
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		5.918.925	156.077	6.075.002
Örorkulífeyrir		107.912	918	108.830
Makalífeyrir		1.068.107	13.544	1.081.651
Barnalífeyrir			122	122
Skuldbindingar samtals		7.094.944	170.661	7.265.604
Eignir umfram skuldbindingar	38	(6.511.585)	3.931.470	(2.580.115)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-91,8%	2303,7%	-35,5%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-89,4%	1970,9%	-33,8%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(6.511.585)	(103.193)	(6.614.779)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-91,8%	-60,5%	-91,0%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-89,4%	-54,2%	-88,4%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		1.007.414	1.007.414	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(26.860)	(26.860)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(6.019)	(6.019)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(118.200)	(118.200)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(178.100)	(7.400)	(185.500)
Núvirði framtíðariðgjalda			88.500	88.500
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			3.588.500	3.588.500
Eignir samtals		678.234	3.669.600	4.347.834
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		5.226.500	156.600	5.383.100
Örorkulífeyrir		131.100	3.800	134.900
Makalífeyrir		1.034.900	16.800	1.051.700
Skuldbindingar samtals		6.392.500	177.200	6.569.700
Eignir umfram skuldbindingar	38	(5.714.266)	3.492.400	(2.221.866)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-89,4%	1970,9%	-33,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-85,8%	-1547,3%	-31,3%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(5.714.266)	(96.100)	(5.810.366)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-89,4%	-54,2%	-88,4%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-85,8%	-53,5%	-84,7%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild - Réttindasafn EsH (L050)

	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		2.309.322		2.309.322
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(62.091)		(62.091)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(4.421)		(4.421)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(163.219)		(163.219)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(391.014)	(49.180)	(440.195)
Núvirði framtíðariðgjalda			458.832	458.832
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			9.710.238	9.710.238
Eignir samtals		1.688.576	10.119.889	11.808.465
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		11.388.235	886.917	12.275.152
Örorkulífeyrir		331.621	12.649	344.270
Makalífeyrir		1.989.792	365.054	2.354.846
Barnalífeyrir		2.538	1.221	3.759
Skuldbindingar samtals		13.712.186	1.265.841	14.978.027
Eignir umfram skuldbindingar	38	(12.023.610)	8.854.048	(3.169.562)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-87,7%	699,5%	-21,2%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-85,3%	626,7%	-18,6%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(12.023.610)	(856.190)	(12.879.800)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-87,7%	-67,6%	-86,0%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-85,3%	-63,5%	-83,2%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		2.411.713		2.411.713
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(64.302)		(64.302)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(14.410)		(14.410)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(239.800)		(239.800)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(303.800)	(44.000)	(347.800)
Núvirði framtíðariðgjalda			501.500	501.500
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			8.656.800	8.656.800
Eignir samtals		1.789.401	9.114.300	10.903.701
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		9.968.300	884.300	10.852.600
Örorkulífeyrir		359.500	30.300	389.800
Makalífeyrir		1.803.200	338.400	2.141.600
Barnalífeyrir		2.700	1.200	3.900
Skuldbindingar samtals		12.133.700	1.254.200	13.387.900
Eignir umfram skuldbindingar	38	(10.344.299)	7.860.100	(2.484.199)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-85,3%	626,7%	-18,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-83,2%	514,5%	-17,9%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(10.344.299)	(796.700)	(11.140.999)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-85,3%	-63,5%	-83,2%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-83,2%	-65,4%	-81,3%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild - Réttindasafn LSH (L600)

	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		656.413	656.413	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(17.649)	(17.649)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.257)	(1.257)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(42.240)	(42.240)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(98.418)	(5.418)	(103.836)
Núvirði framtíðariðgjalda			40.566	40.566
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			2.065.252	2.065.252
Eignir samtals		496.849	2.100.401	2.597.250
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		2.374.899	83.249	2.458.148
Örorkulífeyrir		59.691	1.124	60.815
Makalífeyrir		525.495	37.886	563.380
Barnalífeyrir			122	122
Skuldbindingar samtals		2.960.085	122.381	3.082.466
Eignir umfram skuldbindingar	38	<u>(2.463.236)</u>	<u>1.978.020</u>	<u>(485.216)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-83,2%	1616,3%	-15,7%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-81,3%	1696,0%	-13,8%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(2.463.236)	(87.232)	(2.550.468)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-83,2%	-71,3%	-82,7%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-81,3%	-68,7%	-80,8%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		688.141	688.141	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(18.347)	(18.347)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(4.112)	(4.112)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(62.100)	(62.100)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(77.900)	(4.200)	(82.100)
Núvirði framtíðariðgjalda			38.900	38.900
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			1.958.900	1.958.900
Eignir samtals		525.683	1.993.600	2.519.283
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		2.258.100	66.600	2.324.700
Örorkulífeyrir		68.100	1.900	70.000
Makalífeyrir		486.600	42.500	529.100
Skuldbindingar samtals		2.812.800	111.000	2.923.800
Eignir umfram skuldbindingar	38	<u>(2.287.117)</u>	<u>1.882.600</u>	<u>(404.517)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-81,3%	1696,0%	-13,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-79,2%	1323,8%	-13,2%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(2.287.117)	(76.300)	(2.363.417)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-81,3%	-68,7%	-80,8%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-79,2%	-66,6%	-78,6%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild - Réttindasafn LN (L510)

	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		452.114	452.114	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(12.156)	(12.156)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(866)	(866)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(31.866)	(31.866)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(71.867)	(2.474)	(74.341)
Núvirði framtíðariðgjalda			24.820	24.820
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			1.165.272	1.165.272
Eignir samtals		335.359	1.187.618	1.522.977
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		1.533.487	43.129	1.576.616
Örorkulífeyrir		27.426	544	27.970
Makalífeyrir		584.942	5.309	590.252
Barnalífeyrir			64	64
Skuldbindingar samtals		2.145.856	49.046	2.194.902
Eignir umfram skuldbindingar	38	(1.810.497)	1.138.572	(671.925)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-84,4%	2321,4%	-30,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-80,4%	1965,2%	-27,0%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(1.810.497)	(26.700)	(1.837.197)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-84,4%	-54,4%	-83,7%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-80,4%	-54,6%	-79,7%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		504.923	504.923	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(13.462)	(13.462)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(3.017)	(3.017)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(46.800)	(46.800)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(57.300)	(2.300)	(59.600)
Núvirði framtíðariðgjalda			26.200	26.200
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			1.062.400	1.062.400
Eignir samtals		384.344	1.086.300	1.470.644
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		1.399.300	46.800	1.446.100
Örorkulífeyrir		26.900	800	27.700
Makalífeyrir		535.300	5.000	540.300
Skuldbindingar samtals		1.961.500	52.600	2.014.100
Eignir umfram skuldbindingar	38	(1.577.156)	1.033.700	(543.456)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-80,4%	1965,2%	-27,0%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-77,9%	2659,8%	-27,4%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(1.577.156)	(28.700)	(1.605.856)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-80,4%	-54,6%	-79,7%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-77,9%	-32,8%	-77,1%

Yfirlit yfir tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2016

B deild - Réttindasafn LV (L700)

	Skýring	31.12.2016		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		244.649	244.649	
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(6.578)	(6.578)	
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(468)	(468)	
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(39.854)	(39.854)	
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(133.759)	(10.082)	(143.841)
Núvirði framtíðariðgjalda			81.000	81.000
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			3.181.813	3.181.813
Eignir samtals		63.989	3.252.731	3.316.720
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		3.641.563	172.238	3.813.801
Örorkulífeyrir		111.803	970	112.772
Makalífeyrir		737.557	84.193	821.750
Barnalífeyrir		512	139	651
Skuldbindingar samtals		4.491.435	257.539	4.748.974
Eignir umfram skuldbindingar	38	<u>(4.427.446)</u>	<u>2.995.192</u>	<u>(1.432.254)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-98,6%	1163,0%	-30,2%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-96,3%	1211,6%	-27,9%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(4.427.446)	(186.621)	(4.614.067)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2016		-98,6%	-72,5%	-97,2%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2016		-96,3%	-68,2%	-94,9%

	Skýring	31.12.2015		
		Áfallið	Framtíðar	Samtals
Eignir				
Hrein eign til greiðslu lífeyris		325.802		325.802
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(8.687)		(8.687)
Mismunur á bókfærðu verði og matsverði skráðra hlutabréfa		(1.947)		(1.947)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar		(58.600)		(58.600)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar		(105.200)	(7.900)	(113.100)
Núvirði framtíðariðgjalda			80.600	80.600
Hluti launagreiðenda í lífeyrisgreiðslum			2.929.600	2.929.600
Eignir samtals		151.369	3.002.300	3.153.669
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		3.309.300	150.300	3.459.600
Örorkulífeyrir		131.100	3.300	134.400
Makalífeyrir		702.600	75.100	777.700
Barnalífeyrir		600	200	800
Skuldbindingar samtals		4.143.600	228.900	4.372.500
Eignir umfram skuldbindingar	38	<u>(3.992.231)</u>	<u>2.773.400</u>	<u>(1.218.831)</u>
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-96,3%	1211,6%	-27,9%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-92,4%	947,9%	-25,3%
Ef ekki er tekið til framlags launagreiðanda vegna lífeyrisgreiðslna verður staðan eftirfarandi:				
Eignir umfram skuldbindingar		(3.992.231)	(156.200)	(4.148.431)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok 2015		-96,3%	-68,2%	-94,9%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun 2015		-92,4%	-65,4%	-90,7%

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

Brú séreignardeild

	Skýring	Leið 1	Leið 2	Leið 3	2016	2015
Iðgjöld						
Iðgjöld sjóðfélaga		0	0	0	0	58.835
Iðgjöld launagreiðenda		0	0	0	0	42.084
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		0	0	0	0	(143.874)
Iðgjöld samtals	7	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(42.956)</u>
Lífeyrir						
Heildarfjárhæð lífeyris	24	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(57.859)</u>
Lífeyrir samtals		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(57.859)</u>
Hreinar fjárfestingatekjur						
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	25	0	0	0	0	11.918
Hreinar tekjur af skuldabréfum	26	0	0	0	0	134.471
Fjárfestingagjöld	9, 28	0	0	0	0	(3.344)
Hreinar fjárfestingatekjur samtals	8	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>143.045</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris						
Hrein eign frá fyrra ári		0	0	0	0	42.230
Afhent í lok árs við lokun séreignardeildar		0	0	0	0	1.430.374
		0	0	0	0	(1.472.604)
Hrein eign til greiðslu lífeyris í lok árs		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

Sjóðstreymi ársins 2016

<i>Brú séreignardeild</i>	Skýring	Leið 1	Leið 2	Leið 3	2016	2015
Inngreiðslur						
lögjöld		0	0	0	0	(42.956)
Aðrar inngreiðslur		0	0	0	0	241.066
Inngreiðslur samtals		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>198.110</u>
Útgreiðslur						
Lífeyrir		0	0	0	0	(57.859)
Aðrar útgreiðslur		0	0	0	0	(4.519)
Útgreiðslur samtals		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(62.378)</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>135.732</u>
Fjárfestingahreyfingar						
Innborgaðar tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum		0	0	0	0	(91.719)
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		0	0	0	0	(84.761)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		0	0	0	0	164.562
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		0	0	0	0	(90.166)
Keypt skuldabréf		0	0	0	0	(75.912)
Seld skuldabréf		0	0	0	0	31.606
Fjárfestingahreyfingar nettó		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(146.389)</u>
(Lækkun) á handbæru fé		0	0	0	0	(10.657)
Handbært fé í upphafi árs		0	0	0	0	306.474
Afhent í lok árs við lokun séreignardeildar		0	0	0	0	(295.817)
Handbært fé í lok árs		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>